

Internationale børnebortførelser International child abduction

*En undersøgelse af det
Internationale konventionssamarbejde*

Af Carina Hindkjær Lindhardt

Tro og love erklæring

»Det erklæres herved på tro og love, at undertegnede egenhændigt og selvstændigt har udformet denne rapport. Alle citater i teksten er markeret som sådanne, og rapporten eller væsentlige dele af den har ikke tidligere været fremlagt i anden bedømmelsessammenhæng«.

Carina Hindkjær Lindhardtzen

English Abstract

My master thesis is about international child abductions. Child abductions is an international problem, which demands an international effort. There is an international convention cooperation to prevent child abductions. Denmark has acceded both The Convention on the Civil Aspects of International Child Abduction (The Hague convention) and The Convention on the Civil Aspects of International Child Abduction (The European Convention). In my formulation of the problem, I wish to find out when a travel out of the country is seen as an international child abduction and how cases about returning the child works in practice. I also want to find out if the conventions work as intended. The International Convention Cooperation is thus the center of the thesis' research. In the start of the thesis there is a review of Danish law for when a trip with a child from Denmark will be considered an abduction. The review of national law gives the reader an insight into when you legally can transfer your child abroad. Knowledge of the national laws of the country appears in the thesis as an important element in assessing whether there has been an abduction in accordance with Article 3 (a) of the Hague Convention. When investigating when a child under Danish law has been abducted, a distinction between a legal move abroad and an abduction. In the distinction, the famous Oliver case and an unprinted case from Norway, where there in practice were doubt as to whether there legally had been an abduction. In the distinction, you get the knowledge of what the court emphasizes when assessing when an abduction occurred, where parental responsibility was of particular importance. Following the review of Danish law for abductions, there is a study of the international cooperation. Including an analysis of the current law and the legal situation in relation to child abductions. Relative to the analysis of the applicable law, the function of central authorities, the child abduction act and

the international convention rules are described. The analysis also contains a study of the actual performance of the conventions in practice. Here it is highlighted how a return of the child can be made following the Hague Convention and The European Convention. The legal status has been investigated by analyzing return decisions. The analysis includes decisions from both Danish and foreign jurisprudence. Including some unprinted decisions. Based on the analysis, you get to know what is emphasized when a court after the conventions has to decide on a possible refusal of a return. Including the interpretation of the Hague Convention Article. 13 b, which should not be interpreted broadly. Following the analysis of case law, there is a brief review of how a child can return a child outside the conventions. Here the reader is involved in the procedure and possibilities for getting a child returned when it has been abducted outside of the conventions, the inclusion of the return procedure outside the conventions cooperation gives the reader an insight into the benefits that the conventions collaboration provides in relation to a possible return. Here it could be concluded that convention cooperation provides better protection of children in cases of abduction. The collective analysis will later be included in the thesis in a discussion, where discussing whether the conventions work as intended. Here we discuss the advantages and disadvantages of the conventions. The disadvantages emphasize the problems experienced in relation to the conventions cooperation and how these problems can affect the efficiency of the conventions in relation to its purpose. The conclusion was that the conventions many cases achieve the desired efficiency, but unfortunately there are also mistakes in practice. The thesis ends with a final conclusion.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning.....	6
1.1 Introduktion.....	6
2. Problemformulering	7
3. Emneafgrænsning.....	7
4. Metode	8
5.Hovedafsnit	9
6 Reglerne for udrejse med det fælles barn.....	9
6.1 Forældremyndighedens betydning i forhold til væsentlige beslutninger	9
6.2 Fuldforældremyndighed og udlandsrejser	10
6.3 Fælles forældremyndighed og udlandsrejser med barnet.....	10
6.4 Når barnet er i udlandet.....	11
6.5 Flytning til udlandet.....	13
6.6 Fuldforældremyndighed ved flytning til udlandet	14
6.6.1 Midlertidigforældremyndighed efter Forældreansvarslovens § 26.....	14
6.7 Fællesforældremyndighed ved flytning til udlandet, herunder samtykke.....	14
6.8 Fælles forældremyndighed og uenighed.....	15
6.8.1 Midlertidigforældremyndighed efter Forældreansvarsloven § 27	16
6.9. Sondring mellem en flytning til udlandet og en bortførelse.	16
6.9.1 Norge sagen.....	18
6.9.2 Oliversagen.....	21
6.9.3 Konklusion af sondring mellem bortførelse og flytning	24
7. Anmeldelse af bortførelsen	25
8. Det internationale konventionssamarbejde.....	26
8.1 Centralmyndigheden	26
8.2 Haagerbørnebortførelseskonventionen af 25. oktober 1980	28
8.3 Haagerbørnebeskyttelseskonventionen af 19. oktober 1996.....	30
8.3.1 International kompetence efter Haagerkonventionen af 1996 og Retsplejeloven	31
8.4 Europarådskonventionen	34
8.4.1 Konventionens anvendelsesområde	34
8.4.2 Konventionens forpligtelser	35
8.4.3 Nægtelse efter konventionen.....	36
8.5 Anmodning om anerkendelse	37
9. Analyse af sager om tilbagegivelse.....	38
9.1 Tilbagegivelse til Danmark efter Europarådskonventionen	38

9.1.2 Tilbagegivelse af Oliver	38
9.1.3 Tilbagegivelse fra Danmark til Grækenland efter Europarådskonventionen TFA2013.619Ø	43
9.2 Bortførelse og tilbagegivelse efter Haagerkonventionen af 1980	44
9.3 Nægtelse af tilbagegivelse	45
9.3.1 Ikke udøvede forældremyndighed	45
9.3.2 Risiko for fysisk eller psykisk skade	46
9.3.3 Modsætter sig tilbagegivelsen	47
9.4. Analyse af sager om tilbagegivelse til Danmark efter Haagerkonventionen	48
9.4.1 Norgesagen	48
9.4.2 Tilbagegivelse fra Polen	50
9.5. Analyse af sager om tilbagegivelse fra Danmark efter Haagerkonventionen	53
9.5.1 U.2017.894	53
9.5.2 TFA 2015/511 VLK, Barn på 12 år skulle ikke tilbageleveret til F i Belgien	57
10. Barnets bedste i forbindelse med en tilbagegivelse efter konventionerne	58
10.1 Børnesamtalen	58
10.2 Vægtningen af barnets bedste og synspunkter efter Haagerkonventionen	59
11. Tilbagegivelse uden for konventionerne	61
11.1 Den juridiske begrænsning	62
11.2 Udenrigsministeriets kompetencer	63
12. Diskussion om, hvorvidt konventionerne virker efter hensigten	63
12.1 Konventionernes forebyggelse	63
12.2 Tegn på at konventionerne virker	64
12.3 Problemer med konventionerne	66
12.4 Risiko for fejlfortolkning af de nationale regler	68
12. 5 Konklusion til diskussion	68
13. Konklusion	69
13.1 Hvornår er en udrejse eller flytning en bortførelse?	69
13.2 Tilbagegivelse i praksis	71
13.3 Virker konventionerne efter hensigten?	72
14. Kildeliste	73
15. Bilag	76

1. Indledning

1.1 Introduktion

Børnebortførelser er en af de udfordringer, som vores retssystem oplever i forbindelse med globaliseringen og de åbne landegrænser.¹ Det, der gør børnebortførelserne særligt kompliceret, er, at de danske myndigheder som udgangspunkt er begrænset af de andre staters suverænitet og jurisdiktion. En stat har monopol på lovgivning, udøvelse af offentlig myndighed og magt inden for sine egne grænser.² En stats jurisdiktion er det område, som staten kan udøve myndighed over, hvilket udstrækker sig til hele statens territorium. Dette betegnes også som territorialhøjhedens grundsætning. Efter denne grundsætning har en stat ret til at håndhæve egen lovgivning inden for sit territorium. Modsat er staten forpligtet til at afstå fra at udøve myndighed på fremmede staters territorium uden tilladelse.

En tvangshåndhævelse på en fremmed stats territorium uden statens tilladelse er således altid forbudt. Det vil sige, at det danske politi hermed er begrænset fra at kunne tvangshente et barn i udlandet, når barnet først er uden for Danmarks grænser og jurisdiktion.³

Danmark har derfor med henblik på at løse problemerne i forbindelse med bortførelserne indgået et internationalt samarbejde og tiltrådt flere konventioner, som skal øge muligheden for at få de bortførte børn tilbagegivet. Danmark tiltrådte i 1991 Europarådskonventionen af 1980 om anerkendelse og fuldbyrdelse af forældremyndighedsafgørelser og Haagerkonventionen af 25. oktober 1980 om de civile aspekter af internationale børnebortførelser. Dog med et forbehold for, at konventionerne ikke skulle gælde for Grønland og Færøerne. Det internationale samarbejde blev yderligere udviklet ved Danmarks tiltrædelse af Haagerkonventionen af 19. oktober 1996 om kompetence, lovvalg, anerkendelse, fuldbyrdelse og samarbejde vedrørende forældreansvar og foranstaltninger til beskyttelse af børn. Haagerkonventionen af 19. oktober 1996 supplerede allerede gældende nationale og internationale regler om beskyttelse af børn.⁴

---

¹ Betænkning nr. 1166, København 1989, om internationale børnebortførelser, side 9

² Folkeret de internationale retsforhold. 2 udgave af Ole Espersen
Frederik Harhoff og Ole Spiermann. Side 141-142

³ Folkeret de internationale retsforhold. 2 udgave af Ole Espersen
Frederik Harhoff og Ole Spiermann. Side 142-147

⁴ Rapport fra en arbejdsgruppe under Justitsministeriet 2003 side 14-19.

2. Problemformulering

Det undersøges, hvornår en udrejse med det fælles barn, efter dansk ret, vil blive anset for at være en international bortførelse, samt hvordan sager om tilbagegivelse af børn behandles i praksis. Endvidere foretages en diskussion af, hvorvidt de tiltrådte konventioner virker efter hensigten.

3. Emneafgrænsning

Formålet med specialet er at undersøge, hvornår et barn efter dansk ret er ført ulovligt ud af Danmark, og hvordan sager om tilbagegivelse på et internationalt plan behandles i praksis.

Til brug for at afdække, hvornår et barn er ført ulovligt ud af Danmark, vil forældremyndigheden i forhold til et eventuelt samtykkekrav blive belyst. I afsnittet om flytning til udlandet vil der endvidere sondres mellem en flytning til udlandet og en bortførelse. Hensigten med sondringen er at fremhæve nogle af de tilfælde, hvor der har været tvivl om, hvorvidt flytningen var lovlig. Den første del af specialet vil derfor primært bestå af en gennemgang af de nationale regler vedr. udrejse og flytning til udlandet.

Af hensyn til specialets omfangsmæssige ramme vil specialet være afgrænset fra at belyse alle regler omkring børnebortførelser, her i blandt de nordiske konventioner. Specialet er afgrænset til at omhandle sager inden for Haagerkonventionerne og Europakonventionen, da det ønskes undersøgt, hvordan det internationale samarbejde fungerer i praksis, når der skal ske en tilbagegivelse efter disse konventioner. Haagerkonventionen af 1980 omfatter både tilbagegivelse, hvor det er en forælder, der anmoder om tilbagegivelse, og hvor der anmodes fra en myndighed.⁵ Specialet vil kun behandle sager om tilbagegivelse, hvor det er en forælder der har anmodet om en tilbagegivelse.

Der vil også indgå et mindre kapitel om sagsbehandlingen uden for konventionerne, med det sigte at undersøge, hvorvidt det internationale samarbejde giver en fordel, når der skal ske en tilbagegivelse. Bortførelser mellem Grønland, Færøerne og Danmark behandles ikke i specialet, da en bortførelse mellem disse ikke anses som en international bortførelse.⁶ Disse sager ligger derfor også uden for specialets fokusbelt.

I afsnittet omkring tilbagegivelse vil der blive lavet en komparativ analyse mellem national og international retspraksis. Formålet med at inddrage disse er at skabe et overordnet helhedssyn af det

---

⁵ Bekendtgørelse af Haagerkonventionen af 25. oktober 1980, art. 8.

⁶ <http://boernebortfoerelse.dk/boernebortfoerelse/groenland-og-faeroerne/>

internationale samarbejde, hvilket skal være til støtte for den senere vurdering af, hvorvidt konventionerne og samarbejdet har en positiv virkning i forhold til sager om tilbagegivelse.

Konventionernes formål er at beskytte børn mod en bortførelse og sikre en tilbagegivelse af barnet.

⁷ Det er derfor interessant i forbindelse med undersøgelsen af det internationale samarbejde at undersøge, om konventionerne opnår det ønskede formål. Der vil derfor indgå en diskussion om, hvorvidt konventionerne virker efter hensigten. Specialet har ikke fokus på det strafferetlige ansvar i forbindelse med bortførelserne, idet specialets fokus er sager i henhold til en umiddelbar tilbagegivelse af barnet. Straffelovens § 215, om det strafferetlige ansvar, vil derfor kun blive belyst i et begrænset omfang. Af samme årsag og pladmangel er specialet også afgrænset fra at lave en dybtgående gennemgang af retshjælp og friproces i forhold til de udgifter, parterne kan have i forbindelse med en bortførelse. Det har ydermere været en overvejelse at undersøge, hvilken betydning det har i forbindelse med sager om tilbagegivelse, at vi ikke er tiltrådt Bruxelles IIa-forordningen, samt om det ville have givet nogle ekstraordinære fordele, hvis Danmark havde tiltrådt forordningen. Der har desværre ikke været plads til at gennemføre denne undersøgelse, så spørgsmålet må desværre stå ubesvaret og Bruxelles IIa-forordningen vil hermed ikke blive belyst i specialet.

4. Metode

Til besvarelsen af specialet vil der blive anvendt den retsdogmatiske metode. Retsdogmatikkens formål og intention er at beskrive gældende ret og retstilstanden, som den er. Retsdogmatikkens fremstilling kan i mange tilfælde betragtes som en skabende proces, selvom den ikke frembringer noget nyt, idet der bag metoden ofte gemmer sig en selvstændig analyse af de foreliggende retskilder.⁸ Specialet vil derfor bygge på en selvstændig analyse af gældende ret inden for børnebortførelser. Til brug for den selvstændige analyse i specialet vil der i forbindelse med beskrivelsen af gældende ret og retstilstanden inddrages de mest centrale bestemmelser fra Haagerkonventionen, Børnebortførelsesloven og Europarådskonventionen, samt sekundære retskilder i form af retspraksis. I forhold til konventionerne vil der blive anvendt de danskoversatte

---

⁷ <http://boernebortfoerelse.dk/regler/haagerkonventionen-af-1980/>

⁸ Blume, Retssystemet og juridisk metode, s. 40.

versioner. Retspraksis skal tydeliggøre tolkningen af bestemmelserne og fremhæve, hvilke kriterier der lægges vægt på, når der skal tages stilling til en eventuel tilbagegivelse af et barn.

Eftersom det i sager om tilbagegivelse er det lands domsstol, hvor barnet er bortført til, der træffer afgørelse om tilbagegivelsen, har det ikke været muligt at finde sager om tilbagegivelse til Danmark fra udlandet i en samlet dansk domstolsdatabase. Sagerne er en privatretlig sag imellem de implicerede parter. Det har derfor været nødvendigt at tage direkte kontakt til parterne for at få en beretning om deres bortførelsessag og få tilsendt de tilhørende retsdokumenter. Hver sags retsdokumenter vil blive omskrevet til sit eget anonyme domsresume og brugt i specialet. Selve parternes beretninger vil dog ikke kunne indgå i specialet, da beretningerne kun belyser den ene parts syn på sagen, og det ønskes, at specialet fremstår objektivt og neutralt. Det er i forbindelse med retspraksis efter Haagerkonventionen også muligt at finde afgørelser på The International Child Abduction Database, (INCADAT), som blev oprettet i 2000 med det formål at fremme en ensartet fortolkning af Haagerkonventionen.⁹

Til diskussionen i specialet vil der blive anvendt retskilder, der kan belyse de fordele og ulemper, der opleves i forbindelse med konventionerne. Endvidere vil der i diskussionen perspektiveres til de analyser, der er lavet i specialets andre kapitler.

5.Hovedafsnit

6 Reglerne for udrejse med det fælles barn

I de næstkommende afsnit gennemgås de danske regler for, hvornår et barn med dansk bopæl kan tages med til udlandet af sine forældre, herunder reglerne for ferierejser og flytning til udlandet. Endvidere belyses forældremyndighedens betydning i forhold til de beslutninger, der kræver enighed hos forældrene. Hensigten med en gennemgang af disse emner er at give læseren af specialet en indsigt i, hvornår et barn efter dansk ret kan tages lovligt med til udlandet.

6.1 Forældremyndighedens betydning i forhold til væsentlige beslutninger

Forældremyndigheden er den overordnede myndighed, som forældrene har fået i forhold til det umyndige barn. Børn og unge under 18 år er derfor underlagt forældremyndigheden, med mindre

---

⁹ Betænkning nr. 1166, København 1989, om internationale børnebortførelser, side 26

de har indgået et ægteskab, jf. Forældreansvarslovens § 1, (forkortet til FAL). Ifølge lovens § 2, skal forældremyndighedsindehaveren, ud fra barnets bedste, drage omsorg for barnet og træffe afgørelser om barnets personlige forhold. Forældremyndighedsindehaveren har derfor pligt til at drage omsorg for barnet og har beføjelser til at træffe beslutninger på vegne af barnet.¹⁰ Har den ene forælder forældremyndigheden alene, træffer denne beslutninger vedrørende barnets forhold alene, og har forældrene fælles forældremyndighed, træffer de i fællesskab bestemmelse omkring barnets væsentlige forhold. Forældremyndighedsindehaverens beslutningsbeføjelser er hermed ved fælles forældremyndighed underlagt nogle begrænsninger i forhold til, hvilke beslutninger forælderen kan træffe uden den andens samtykke, jf. FAL § 3, stk. 1, 1 pkt.¹¹

6.2 Fuldforældremyndighed og udlandsrejser

Har forælderen den fulde forældremyndighed over barnet, kan forælderen tage barnet med til udlandet uden et samtykke fra den anden forælder, idet en forældremyndighedsindehaver med fuld forældremyndighed kan bestemme, hvor og i hvilket land barnet skal opholde sig, også i det tilfælde, hvor den anden forælder protesterer imod beslutningen. Har forælderen ikke del i forældremyndigheden, må barnet ikke tages med til udlandet uden forældremyndighedsindehaverens samtykke, med mindre statsforvaltningen eller retten har truffet afgørelse om, at barnet i forbindelse med samværet kan tages med til udlandet. Samværsforælderen uden del i forældremyndigheden vil dog kunne tage barnet til de andre nordiske lande uden et samtykke eller en afgørelse.¹²

6.3 Fælles forældremyndighed og udlandsrejser med barnet

Er der fælles forældremyndighed, kan begge forældre som udgangspunkt rejse med barnet til udlandet, uden at det kræver et samtykke fra den anden forælder. Der gælder dog følgende undtagelse til denne regel, idet der ved uenighed om forældremyndigheden eller barnets bopæl skal fraviges fra hovedreglen. Det vil sige, er der indgivet en anmodning til Statsforvaltningen eller retten, eller kan det på anden vis konstateres, at der er uenighed om forældremyndigheden, vil det kræve et samtykke eller en eventuelt afgørelse fra statsforvaltningen efter lovens § 25, før at barnet lovligt kan tages med til udlandet jf. FAL § 3 stk. 2. Herunder også rejser til de nordiske lande, Grønland og

---

¹⁰ Rapport fra en arbejdsgruppe under Justitsministeriet 2003 side 8 og forældreansvarsloven.

¹¹ Vejledning nr. 9047 af 24.01.2017 om forældremyndighed og barnets bopæl, afsnit 2.3.1. Beslutningsbeføjelser ved fælles forældremyndighed

¹² <http://boernebortfoerelse.dk/flytning-rejser-og-samvaer/rejser-til-udlandet/>

Færøerne, jf. FAL § 3 stk. 2.¹³¹⁴ Der skal umiddelbart ikke meget til, før at der kan statuere uenighed mellem forældrene, idet den omstændighed, at der er indgivet en anmodning om forældremyndigheden, eller at barnet er fjernet fra sit oprindelige opholdssted, vil være nok til at statuere uenighed. Der er ikke krav om, at forældrene skal have ophævet samlivet på det tidspunkt, hvor uenigheden opstod. Der er derfor ikke noget til hinder for, at der kan statuere uenighed om forældremyndigheden i et tilfælde, hvor forældrene ikke havde ophævet samlivet.¹⁵¹⁶

6.4 Når barnet er i udlandet

Kravet om et samtykke vil også kunne forekomme, hvor barnet allerede er i udlandet, hvis opholdet forlænges uden den anden forælders samtykke eller der opstår uenighed om forældremyndigheden.¹⁷ I sådan et tilfælde har udrejsen med barnet været lovlig, hvilket gør, at der ikke er sket en bortførelse. Bliver forælderen i udlandet med barnet, vil det blive betragtet som en tilbageholdelse af barnet, og opholdet i udlandet vil hermed være ulovligt. Her kan eksempelvis henvises til TfK2011.440/2, hvor en far blev fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 215, stk. 1 ved at være forblevet i USA med det fælles barn, efter at der var blevet uenighed om forældremyndigheden.

TfK2011.440/2 Det fælles barn havde bopæl hos F og samvær hver 14. dag hos M. F skulle giftes med sin nye kæreste i USA. Det var dog ikke aftalt, i hvilket land F og hans kæreste skulle bo. F ville derfor i første omgang gerne have residens i USA, så han kunne rejse frem og tilbage mellem USA og Danmark. F aftaler med M, at F rejser med B til USA, og at de opholder sig i USA, imens hans sag om residens bliver behandlet. F vurderede, at opholdet som udgangspunkt ikke vil tage mere end 3 mdr. M underskrev en samtykkeerklæring inden afrejsen, erklæringen indeholdt ikke nogen frist for Bs ophold i USA, og der var derfor ikke fastsat en afgrænset periode for opholdet. Inden F og B skulle rejse til USA, prøvede M at overtale F til at underskrive en aftale om, at M skulle have eneforældremyndighed og bopælen over B, når B kom hjem fra USA. F ønskede ikke at underskrive

---

¹³ Forældreansvarslovens § 3 og Vejledning nr. 11362 af 30.12.2015 Afsnit 5.2.6.1. Forældrene har fælles forældremyndighed

¹⁴ Rapport fra en arbejdsgruppe under Justitsministeriet 2003

¹⁵ Rapport fra en arbejdsgruppe under Justitsministeriet 2003, side 11.

¹⁶ Vejledning nr. 9047 af 24.01.2017 om forældremyndighed og barnets bopæl, afsnit 2.3.1. Beslutningsbeføjelser ved fælles forældremyndighed

¹⁷ Vejledning om forældremyndighed og barnets bopæl, VEJ nr. 9047 af 24/01/2017, Afsnit 2.4.5. Afgørelser om udlandsrejser i sager, hvor der er uenighed om forældremyndigheden

Ms aftale. F og B rejser til USA den 26. april 2009, hvorefter M indgav en ansøgning om at få forældremyndigheden alene d. 9. maj 2009. M havde under hele opholdet kendt Fs telefonnummer og adresse i USA. M havde dog ikke orienteret statsforvaltningen om Fs rette telefonnummer, men havde givet dem et forkert nummer. M var daglig i kontakt med F og B på Skype og telefon, men M orienterede ikke F om, at hun havde søgt om fuld forældremyndighed. F blev derfor først kendt med, at der var uenighed om forældremyndigheden d. 4. august 2009. Her blev han oplyst om, at statsforvaltningen d. 16. juni 2009 havde tillagt M den fulde forældremyndighed over B. Det blev lagt til grund for afgørelsen omkring Fs strafansvar, at der havde været uenighed om forældremyndigheden fra det tidspunkt, hvor M havde indgivet en ansøgning om ændring af forældremyndigheden. Der kunne derfor fra dette tidspunkt kræves et samtykke fra M. Der blev yderligere lagt vægt på, at den samtykkeerklæring, som M havde underskrevet, ikke indeholdt nogen tidsfrist, og at F forud for den 4. august 2009 ikke havde været kendt med, at der var uenighed om forældremyndigheden. F blev derfor frifundet for tiltalen efter straffelovens § 215, stk. 2 om ulovlig bortførelse af B.

Dette skyldes det manglende forsæt til at overtræde straffelovens § 215, stk. 2, idet F indtil den 4. august ikke havde været kendt med, at der havde været uenighed om forældremyndigheden, og at den var blevet tillagt M. Der havde derfor først fra den 4. august ikke længere været et samtykke til Bs ophold i USA. F blev derfor kun fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens 215, stk. 1, fra den 4. august 2009 og indtil den 19. september 2009, hvor Bs ophold blev bragt til ophør ved hjælp fra de amerikanske myndigheder. Bs ophold i USA blev derfor kun anset som ulovligt, fordi F valgte at tilbageholde B i USA, efter at F var blevet kendt med, at M havde fået tildelt forældremyndigheden, og at der ikke længere var et samtykke til opholdet i USA. Her skal særligt lægges vægt på, at moderen var blevet unddraget forældremyndigheden i den periode, hvor B var blevet tilbageholdt i USA.

Kravet om et samtykke vil derfor også kunne forekomme, når barnet allerede er i udlandet. Og der kan herved opstå et strafbart forhold, hvis en forælder med fælles forældremyndighed forsætter et ophold i udlandet, når der er opstået uenighed om forældremyndigheden. En sådan forsættelse af et ophold vil kunne anses som en ulovlig tilbageholdelse, hvilket kan påføre forælderen straf efter straffelovens § 215.

Det at en bortførelse eller tilbageholdelse af sit eget barn tillægges et strafbart ansvar, kan anses som et nyere forbyggende tiltag mod børnebortførelser, idet bestemmelsen oprindeligt kun havde til hensigt at straffe, hvor tredjemand havde bortført andres børn. Bestemmelsen blev ændret i 1990 ved at tilføje stk. 2, som gjorde det muligt at straffe forældre, hvis de bortførte barnet til udlandet.¹⁸

”Stk. 2. På samme måde straffes den, der ulovligt fører barnet ud af landet.”¹⁹

Strafansvaret forudsætter dog, at forælderen i udlandet er gjort bekendt med eller måtte kunne indse, at der var uenighed om forældremyndigheden, idet at et strafansvar kræver forsæt, jf. straffelovens §19.²⁰

Er der dog blot uenighed om selve ferierejsen til udlandet og ikke uenighed om forældremyndigheden eller barnets bopæl, gælder samtykkekravet ikke, og barnet vil herved kunne tages med til udlandet uden den andens samtykke.²¹

6.5 Flytning til udlandet

Forældrene kan til enhver tid selv aftale, hvor barnet skal have sin bopæl. Statsforvaltningen og retten vil derfor kun blive inddraget, hvis forældrene er uenige om, hvor barnet skal bo.²² Når en bopælsforælder ønsker at ændre sin og barnets bopæl til et andet sted i Danmark eller udlandet, skal flytningen varsles senest 6 uger inden flytningen, jf. FAL § 18. Hensigten med varslingen er at få forældrene til at orientere hinanden i god tid, så der inden flytningen kan drøftes, hvordan samværet med barnet skal opretholdes efter flytningen. Varslingspligten gælder også for en forælder, der har forældremyndigheden alene, idet varslingspligten giver den anden forælder mulighed for at rette henvendelse til Statsforvaltningen. Den anden forælder kan herved anmode om at få del i forældremyndigheden eller få en afgørelse om, hvor barnet skal bo, inden barnet fraflytter den hidtidige bopæl og eksempelvis tages med til udlandet.²³

---

¹⁸ Rapport fra en arbejdsgruppe under Justitsministeriet 2003, Afsnit 7.1.1

¹⁹ Rapport fra en arbejdsgruppe under Justitsministeriet 2003, Afsnit 7.1.

²⁰ Rapport fra en arbejdsgruppe under Justitsministeriet 2003, side 32

²¹ Vejledning nr. 11362 af 30.12.2015, Afsnit 5.2.6.4. Afgørelser om udlandsrejser i sager, hvor der er uenighed om forældremyndigheden

²² Vejledning om forældremyndighed og barnets bopæl Vejlednings nr. 9047 af 24/01/2017, Afsnit 3.2. Aftaler om barnets bopæl

²³ Vejledning om forældremyndighed og barnets bopæl Vejlednings nr. 9047 af 24/01/2017, 3.4. Varslingspligten.

6.6 Fuld forældremyndighed ved flytning til udlandet

Ønsker bopælsforælderen at flytte med barnet til udlandet, afhænger samtykkekravet af, hvorvidt bopælsforælderen har fuld eller fælles forældremyndighed. Har bopælsforælderen den fulde forældremyndighed, vil bopælsforælderen som udgangspunkt altid kunne flytte med barnet til udlandet, da indehaveren af den fulde forældremyndighed har ret til at bestemme, hvor og i hvilket land barnet skal bo.²⁴ Her kan henvises til TFA 2016/106 ØLK, hvor et barn fra USA ikke kunne kræves tilbagegivet, da F ikke havde del i forældremyndigheden.

6.6.1 Midlertidig forældremyndighed efter Forældreansvarslovens § 26

Forældremyndighedsindehaveren af den fulde forældremyndighed vil dog kunne blive afholdt fra at kunne flytte med barnet til udlandet, hvis der efter bopælsvarslingen igangsættes en sag om forældremyndigheden eller barnets bopæl, idet den myndighed, der behandler sagen, har kompetence til at træffe afgørelse om midlertidig forældremyndighed under sagens behandling. Fordelingen af forældremyndigheden vil derfor midlertidigt kunne ændres, indtil der kommer en endelig afgørelse, jf. FAL § 26, stk.1. Den forælder, der hidtil har haft fuld myndighed til at flytte med barnet til udlandet, vil derfor kunne blive begrænset fra at kunne flytte eller opholde sig i udlandet med barnet, hvis forældremyndigheden midlertidigt ændres. Her kan henvises til den kendte sag om Oliver (se bilag 3), hvor statsforvaltningen efter § 26 midlertidigt overførte forældremyndigheden til Olivers far, da man vurderede, at det var bedst for Oliver, at han kom tilbage til Danmark, imens sagen om forældremyndigheden blev behandlet. En afgørelse om midlertidig forældremyndighed kan derfor være en fordel, hvis der f.eks. er risiko for, at den forælder, som hidtil har haft forældremyndigheden alene, vil rejse med barnet til udlandet i et forsøg på at foregribe den kommende afgørelse.²⁵

6.7 Fælles forældremyndighed ved flytning til udlandet, herunder samtykke

Er der derimod fælles forældremyndighed, vil det modsatvist altid kræve et samtykke fra den anden forældremyndighedsindehaver, før at barnet lovligt kan flytte med til udlandet.²⁶ Et samtykke fra den anden forælder kan derfor være altafgørende i forhold til, om flytningen vil blive betragtet som en bortførelse.²⁷ Ved vurderingen af et samtykke om bopæl i udlandet skal der sondres imellem et

---

²⁴ <http://boernebortfoerelse.dk/flytning-rejser-og-samvaer/flytning-til-udlandet/>

²⁵ Rapport fra en arbejdsgruppe under Justitsministeriet 2003, Afsnit 3.1.2 og 3.1.3, forældreansvarsloven § 26, Karnovs notat 74.

²⁶ <http://boernebortfoerelse.dk/flytning-rejser-og-samvaer/flytning-til-udlandet/>

²⁷ Vejledning om forældremyndighed og barnets bopæl Vejlednings nr. 9047 af 24/01/2017, 3.4. Varslingspligten.

samtykke til midlertidig bopæl i udlandet og et samtykke til permanent bopæl i udlandet. Det er derfor vigtigt i forbindelse med en flytning til udlandet, at man har fået et samtykke til en permanent flytning. Her kan refereres til TFA 2015/563 ØLK, hvor 1½ årige P skulle tilbageleveres til F i Italien, da der kun var et samtykke til et midlertidigt ophold i Danmark. Et samtykke kan gives både mundtligt og skriftligt, men vil også kunne statueres igennem den ene forælders adfærd. Her kan henvises til TFA2009.75, hvor retten fandt frem til, at der ikke var sket en bortførelse til Danmark, da man mente, at far igennem sin adfærd havde givet et indirekte samtykke til, at barnet kunne få bopæl i Danmark. Det polske forældrepar havde fælles forældremyndighed over S. Forældrene havde i fællesskab anmodet om opholdstilladelse for S i Danmark, og denne var meddelt. F og M havde også fået opholdstilladelse i Danmark, idet den oprindelige plan havde været, at hele familien skulle flytte til Danmark. Svigermoren ønskede ikke, at familien skulle flytte til Danmark. M holdte sig til planen og rejste med S til Danmark den 27. december 2007. M forventede, at F efterfølgende ville rejse til Danmark den 30. december 2007, hvor M skulle hente ham i Malmø. F anmodede om udlevering af S til Polen. Her fandt retten, at F ved sin adfærd havde samtykket til, at S kunne flytte til Danmark, idet F havde deltaget i anmodningen for S' ophold. Fs anmodning om udlevering af S til Polen blev derfor ikke taget til følge. Landsretten stadfæstede efterfølgende byrettens afgørelse. Afgørelsen behandler ikke direkte et samtykke til en flytning fra Danmark til udlandet, men det antages, at det samme vil gælde, hvis det havde været en forælder i Danmark, der igennem sin adfærd havde givet et oplagt samtykke til flytningen.

6.8 Fælles forældremyndighed og uenighed

I sager, hvor forældrene er uenige om flytningen til udlandet, kan sagen indbringes for statsforvaltningen via den digitale selvbetjening jf. FAL § 31, stk. 1. Herefter indkaldes forældrene til et vejledningssmøde i statsforvaltningen, hvor man vil forsøge at hjælpe forældrene med at afvikle tvisten. Det er derfor ikke muligt at anlægge en sag om bopæl direkte ved domstolene.²⁸ I den situation, hvor forældrene ikke kan nå til enighed i statsforvaltningen, kan forældrene efterfølgende anmode statsforvaltningen om at afslutte sagen med henblik på at indbringe sagen for retten inden for 4 uger, jf. FAL § 40, stk. 2, nr. 1. Retten vil derfor i forbindelse med sagen om barnets bopæl kunne træffe en afgørelse om, at barnet skal have bopæl hos en forælder, der har eller ønsker at få bopæl i udlandet, jf. FAL § 17, stk. 1, 2. pkt. Her kan henvises til TFA 2017/232 VLD, hvor byretten i første

---

²⁸ Vejledning om forældremyndighed og barnets bopæl Vejlednings nr. 9047 af 24/01/2017, afsnit 3 -4.

omgang fandt, at børnene på 7 og 9 år kunne flytte med mor til Canada grundet pigernes tilknytning til mor, deres kendskab til landets sprog og kendskabet til familien i Canada. Landsretten omstødte afgørelsen fra byretten og gav far medhold i, at pigerne skulle blive i Danmark, da pigerne skulle bevare deres tilknytning til far, som de havde haft en 7-7 ordning med.

En flytning vil derfor blive betragtet som en international børnebortførelse, hvis barnet tages med til udlandet, hvor der er fælles forældremyndighed, uden at den anden forælder har givet sit samtykke, eller der er truffet en afgørelse efter forældreansvarslovens § 17 stk. 1, 2. pkt., der fastslår, at barnet kan få bopæl i udlandet. Samtykkekravet efter § 3, stk. 2 om begge forældres samtykke til, at barnet må forlade landet, gælder ikke, hvis retten har truffet afgørelse efter § 17, stk. 1, 2. pkt., om at barnet kan have bopæl i udlandet, jf. FAL § 3, stk. 2.²⁹ En ulovlig flytning vil blive nærmere analyseret i afsnit 6.9, hvor der sondres imellem en flytning til udlandet og en bortførelse.

6.8.1 Midlertidig forældremyndighed efter Forældreansvarsloven § 27

Social- og indenrigsministeren kan efter Forældreansvarslovens § 27 som forebyggelse mod en bortførelse, hvor forældrene har fælles forældremyndighed, tillægge den ene af forældrene forældremyndigheden alene, hvis der risiko for, at den anden forælder vil bringe barnet ulovligt ud af landet i et forsøg på at påvirke den kommende afgørelse om forældremyndigheden³⁰ Det er dog en forudsætning for anvendelsen af § 27, at der er fælles forældremyndighed, og at det kan konstateres, at der er uenighed om forældremyndigheden, samt at der er en reel akut risiko for, at den anden forælder vil bortføre barnet til udlandet.³¹ Typisk vil bestemmelsen blive anvendt i den situation, hvor en forælder er forsvundet med et barn, og hvor det af oplysninger i sagen tyder på, at den pågældende vil bortføre barnet til udlandet.³²

6.9. Sondring mellem en flytning til udlandet og en bortførelse.

En bortførelse er beskrevet i Haagerkonventionen art.3 og Europarådskonventionen art. 1, litra d. Europarådskonventionen beskriver en bortførelse, som en fjernelse af et barn over en statsgrænse i strid med en afgørelse om forældremyndigheden, som er truffet og kan fuldbyrdes i en kontraherende stat. Var der på tidspunktet for fjernelsen af barnet kun forældremyndighed efter loven og ikke ved en afgørelse, kan oprindelsesstaten i nogle tilfælde efterfølgende erklære udrejsen

---

²⁹ Vejledning om forældremyndighed og barnets bopæl Vejlednings nr. 9047 af 24/01/2017, 3.1. Bopæl i udlandet

³⁰ Rapport fra en arbejdsgruppe under Justitsministeriet 2003, Afsnit 3.1.2 og 3.1.3.

³¹ Forældreansvarsloven, Karnovs note 77, samt vejledning 2017 9047, pkt. 5.1.1.

³² Rapport fra en arbejdsgruppe under Justitsministeriet 2003, Afsnit 3.1.3.

for ulovlig efter art. 12. Ydermere, vil det være en bortførelse, hvis et barn der har været på samvær over en statsgrænse undlades, at tilbagegives når samværet eller et andet midlertidigt ophold i udlandet er udløbet. Efter Haagerkonventionen er en fjernelse eller tilbageholdelse af et barn ulovlig, hvis fjernelsen strider mod en forældremyndighedsindehavers rettigheder, der tilkommer en forælder i en kontraherende stat, hvor barnet før fjernelsen havde sit sædvanlige opholdssted, jf. art.3 litra a. Det er derfor nødvendigt i forhold til vurderingen af en eventuelt bortførelse at få afklaret fordelingen af forældreansvaret (forældremyndighed) og fastlagt, hvilke rettigheder dette forældreansvar indebærer. En flytning kan dog kun anses som ulovlig, hvis rettighederne blev udøvet på tidspunktet, hvor fjernelsen fandt sted, eller at rettighederne ville være blevet udøvet, hvis barnet ikke var blevet fjernet, jf. art.3 litra b. Det er således nødvendigt også at undersøge, om disse rettigheder blev udøvet af den tilbagesiddende forældremyndighedsindehaver på tidspunktet for bortførelsen. Her vil fælles forældremyndighed med deltagelse i barnets liv og omsorg være tilstrækkeligt. Denne definition på en bortførelse fremgår også af den danske børnebortførelseslov § 10 stk. 2, som tager udgangspunkt i bestemmelserne fra Haagerkonventionen af 1980.

Forældreansvarsbegrebet er nærmere beskrevet i Haagerkonventionen af 1980. I konventionen fremgår det, at der ved begrebet forældreansvar skal forstås retten til at drage omsorg for barnets person og særligt retten til at bestemme, hvor barnet skal bo, jf. art.5, litra a. Forældreansvaret ud fra Haagerkonventionen skal forstås bredere end forældremyndighed efter forældreansvarsloven, idet konventionens forældreansvarsbegreb også omfatter de situationer, hvor andre end forældrene til barnet har en andel i forældreansvaret, samtidig med at forældrene kan have fælles forældremyndighed. Her kan eksempelvis henvises til den situation, hvor et barn er anbragt uden for hjemmet.³³ Forældreansvaret er både omfattet af Haagerkonventionen fra 1980 i det tilfælde, hvor forældremyndighedsindehaverens krav kommer direkte af loven eller ved en afgørelse fra en kompetent myndighed fra barnets bopælsland.

Ulovligheden afhænger herved af, om fjernelsen af barnet har været i strid med loven og de rettigheder, som en forælder havde i den stat, hvor barnet havde sin bopæl på tidspunktet for bortførelsen. Hvilket efter dansk ret vil være de rettigheder og forpligtelser, en

---

³³ Vejledning om international kompetence i sager om forældremyndighed, barnets bopæl, samvær m.v., afsnit 3, Haagerbørnebeskyttelseskonventionen – generelt.

forældremyndighedsindehaver har ud fra forældreansvarslovens § § 2 og 3.³⁴ En bortførelse fra Danmark vil således tage sit udgangspunkt i FAL § 3 stk. 2.

Der blev redegjort for reglerne for en flytning til udlandet i afsnit 6.5-6.8. Disse regler virker i sig selv ret enkle, men der kan stilles spørgsmål til reglernes enkelhed i praksis. Her kan eksempelvis henvises til en utrykt sag, som i Specialet vil blive omtalt som Norge-sagen. Sagen er interessant at inddrage, fordi den norske tingrett (Norsk byret) og Lagmannsrett (Norsk landsret) tager stilling til, hvornår der er tale om en ulovlig flytning til udlandet.

6.9.1 Norge-sagen

Parterne havde det fælles barn S på 11 år. M og F ophævede samlivet, da S var omkring 2 år gammel. S fik bopæl hos M og fast samvær med F hver anden weekend. M indgav en anmodning til Statsforvaltningen den 07.05.2015, hensigten var at ophæve den fælles forældremyndighed og få rettens ord på, at M kunne flytte med S til Norge. M havde i februar 2015 varslet F om flytningen, men F ville ikke give et samtykke til, at S kunne flytte til Norge. Sagen blev derfor afsluttet i Statsforvaltningen og videresendt til retten. Hovedindholdet i den danske retssag omhandlede M's ønske om at flytte til Norge og forældrenes samarbejde omkring S. Ved retten havde M nedlagt påstand om, at den fælles forældremyndighed skulle ophæves og tilfalde M, jf. forældreansvarslovens § 11. Subsidiært påstod M, at den fælles forældremyndighed skulle fortsætte og med fortsat bopæl hos M. F havde påstået, at den fælles forældremyndighed skulle opretholdes, og at S skulle have fast bopæl ved ham. Subsidiært påstod F, at den fælles forældremyndighed bevares, hvor S fik bopæl hos M efter Forældreansvarslovens § 17 stk. 1. Der blev i forbindelse med retssagen lavet en børnesagkyndigundersøgelse, hvor man fandt S mest knyttet til M og egnet til et miljøskifte. S havde også en god tilknytning til F, som man ønskede bevaret. M havde under retssagen foreslået F samvær 1 gang om måneden, hvor S kunne komme på weekend, og M ville stå for udgifterne. M mente, at S godt kunne klare flyrejsen på 1 time og 30 minutter. Yderligere blev det nævnt, at F kunne få ekstra samvær i ferier. M ville heller ikke udelukke mere samvær, hvis der var økonomi til det. Byretten afgjorde sagen den 17. marts 2016, hvor Ms subsidiære påstand blev taget til følge, så den fælles forældremyndighed blev bevaret, med fortsat bopæl hos M.³⁵ M var derfor i

---

³⁴ Betænkning nr. 1166, København 1989, om internationale børnebortførelser, side 30

³⁵ Bilag 1 Dansk afgørelse om forældremyndigheden

den overbevisning, at hun efter at havde vundet bopælsretten over S, nu kunne flytte lovligt til Norge med S. M og S flyttede derfor til Norge den 8. april 2016, hvor S begyndte i en norsk skole.

M oplyser F om, at de er flyttet til Norge. F indsendte derfor den 11. april 2016 en begæring om tilbagegivelse af S til den danske centralmyndighed i Børne- og Socialministeriet. Sagen blev oversendt til det norske justitsdepartement, hvorefter Tingretten i Oslo modtog sagen den 25. april 2016. Her påstod F, at M havde taget S ulovligt med til Norge, idet M ikke havde Fs samtykke eller en afgørelse, der gav S lov til at flytte til Norge. F mente derfor, at flytningen havde været i strid med hans ret til forældreansvar. M påstod, at Byrettens afgørelse fra 17 marts 2016 fastslog, at S kunne flytte med til Norge, særligt eftersom temaet i retssagen havde været flytningen til Norge. M oplyste, at hun inden afrejsen havde kontaktet både egen advokat og offentlige myndigheder for at sikre sig, at hun kunne flytte til Norge. M var derfor af den opfattelse, at hun havde foretaget en lovlig flytning med S og påstod derfor, at S ikke skulle tilbagegives til F i Danmark. Ydermere mente M, at en tilbagegivelse ville være til skade for S, idet S ønskede at bo i Norge hos sin mor.

Blev S bortført

Den norske Tingrett måtte derfor tage stilling til, om S var bragt ulovligt til Norge, og om S skulle tilbagegives til F i Danmark. Her udtalte tingretten, ” *For at en bortføring skal være ulovlig i lovens og Haagkonvensjonens forstand, må den være i strid med retten til foreldreansvar etter loven i det landet barnet bodde umiddelbart før bortføringen, jf. lovens § 11 annet ledd bokstav a* (§11 i den norske børnebortførelseslov) *og konvensjonens artikkel 3 første ledd bokstav a.* ”

Yderligere blev begrebet forældreansvar belyst, idet retten tog stilling til, hvordan begrebet skal tolkes. ” *Begrebet er en oversættelse af det engelske ”rights of custody”. Begrebet skal tolkes ut fra konvensjonen og brukes likt i alle land, efter Haagkonvensjonens artikkel 5a omfatter begrebet rett til foreldreansvar”retten til omsorg for barnets person og særligt retten til å bestemme, hvor barnet skal bo” I konvensjonspraksis er det lagt avgjørende vekt på retten til å bestemme over barnets bosted. Hvis en forelder har ret til å nedlægge veto mot at barnet flytter utenlands, så har vedkommet rett til foreldreansvar i konvensjonens forstand”³⁶*

Den norske byret tolkede efterfølgende på, om den danske dom fra 17. marts 2016 gav M ret til at kunne flytte med S til Norge. Afgørelsen fra den danske byret lød på, at den fælles

---

³⁶ Bilag 2, side 5

forældremyndighed bestod med forsat bopæl til M. Den norske byret vurderet hermed, at dommen fra den 17. marts 2016 stadfæstede den bopælsordning, som havde været anvendt før M's sagsanlæggelse. Retten udtalte derfor, at F efter forældreansvarslovens § 3 kunne lægge veto mod at S flyttede med til Norge. S' flytning til Norge havde derfor været i strid med F's ret til, at udøve forældreansvar efter dansk ret, idet F ikke havde givet sit samtykke til flytningen og hermed var blevet unddraget retten til indflydelse på, om hans datter skulle bo i udlandet. Her lagde den norske byret særlig vægt på, at der ved flytningen hverken havde været et samtykke eller en afgørelse, der bekræftede, at flytningen havde været lovlig, idet afgørelsen fra den danske byret ikke klarlagde det forhold, at M kunne flytte til Norge med S. Dette var derfor en svaghed i den danske afgørelse. Den norske byret fandt ikke, at det havde nogen betydning i forhold til at returnere S til F i Danmark, at M havde været i god tro om, at hun kunne flytte med S. Ms uvidenhed kunne derfor ikke komme M til gode. Flytningen havde således været ulovlig og kunne anses som en bortførelse, hvilket som udgangspunkt skal resultere i en tilbagelevering af barnet. Retten fandt derfor, at S skulle tilbagegives til F i Danmark. Afgørelsen blev anket og stadfæstet.³⁷ Selve tilbagegivelsen af S vil blive nærmere behandlet senere i specialet.

Kommentar til Norge-sagen

Den overstående sag giver et godt eksempel på, hvilken betydning forældremyndigheden har i forhold til, om der kan flyttes lovligt til udlandet med det fælles barn, særligt eftersom flytningen ikke må være i strid med den anden forælders ret til at kunne udøve sine rettigheder. Konventionens krav om, at disse rettigheder faktisk blev udøvet, da bortførelsen fandt sted, eller at rettighederne ville være blevet udøvet, hvis ikke bortførelsen var sket, var opfyldt, idet F havde samvær med S inden bortførelsen og gjorde indsigelser imod flytningen. Problemstillingen i den ovenstående sag var, at den danske afgørelse ikke gav klarhed om, hvorvidt M kunne flytte med S til Norge. Hvis man kigger nærmere på M's påstand, så blev der i den subsidiære påstand kun påstået opretholdt fælles forældremyndighed og forsat bopæl hos M. Der var derfor ikke nogen paragraf, der kunne give et indtryk af M's ønske om, at S skulle bo i Norge. Påstanden blev derfor kun tolket som en bopælsret efter forældreansvarslovens § 17, stk. 1. Altså bopæl i Danmark. Påstanden skabte derfor et problem, da M ønskede, at den danske byret skulle tage stilling til bopæl hos M i udlandet efter forældreansvarslovens § 17 stk. 1, 2. pkt. Afgørelsen fra den danske byret kunne derfor ikke give M

---

³⁷ Bilag 2

ret til at flytte med S til Norge, idet man hverken i påstanden eller ved rettens afsigelse havde henvist til bopæl i udlandet efter forældreansvarslovens § 17 stk. 1, 2. pkt. Afgørelsen fra den danske byret var derfor vag.³⁸ Der var således sket en bortførelse, selv om M havde været i retten omkring spørgsmålet om at flytte til udlandet. Dette giver et indtryk af, at det er særdeles vigtigt, at det fremgår tydeligt af en afgørelse, at barnet kan få bopæl i udlandet, idet en udenlandsk domstol med sikkerhed skal kunne tolke afgørelsen og nå til samme resultat.

I forhold til afgørelser, hvor der har været tvivl om, hvorvidt der kunne flyttes til udlandet, er Norgesagen ikke et enkeltstående tilfælde, da der også kan henvises til TFA 2015/565 ØLK, hvor M flyttede med de fælles børn til Danmark, idet hun ved en retssag i USA havde fået en afgørelse, som hun mente, gav hende ret til at kunne flytte med børnene til udlandet uden et samtykke fra F. Den danske domstol vurderede, at afgørelsen ikke gav en sådan ret, og børnene blev sendt til USA.

En anden sag, der er interessant at perspektivere til ved denne sontring, er den kendte Oliversag, idet der under sagen var tvivl om, hvorvidt Oliver var blevet bortført eller flyttet til Østrig.

6.9.2 Oliversagen

Forældrene ophævede samlivet i 2007 og havde frem til sommeren 2010 selv tilrettelagt samværet mellem F og Oliver. Oliver var født i Danmark, og M havde siden fødslen haft den fulde forældremyndighed over Oliver. Oliver havde både dansk og østrigsk statsborgerskab. F indgav den 2. juli 2010 en anmodning om fælles forældremyndighed og samvær til Statsforvaltningen. Omkring den 17. juli 2010 flyttede M permanent til Østrig med Oliver, og Oliver blev tilmeldt M's adresse i Østrig den 19. juli.³⁹ F havde flere gange i løbet af en længere periode fået at vide, at M havde overvejelser om at flytte med Oliver til Østrig, men der var aldrig blevet varslet en endelig flytning eller et fastsat tidspunkt for en flytning. Endvidere fremgik det af F's forklaring, at M igennem en årrække havde truet med at flytte med Oliver til Østrig, hvis F anmodede om forældremyndigheden. Den 19. juli kontaktede F statsforvaltningen og meddelte, at han under tvang følte sig nødsaget til at trække sin anmodning om forældremyndigheden tilbage, idet M nu opholdt sig i Østrig med Oliver og havde bestemt, at F ikke måtte se Oliver, hvis han ikke trak sin anmodning om forældremyndigheden tilbage.

---

³⁸ Bilag 1

³⁹ Bilag 3, Østrigs dom om tilbagegivelse side 2-3

Tilbagetrækningen skulle dog kun ske under forudsætning af, at Oliver med det samme kom tilbage til Danmark.⁴⁰

Statsforvaltningen havde på baggrund af meddelelsen fra F valgt kun at sætte sagen fra 2. juli i bero. M og Oliver kom ikke tilbage til Danmark. F anmodede derfor den 22. juli 2010 Statsforvaltningen om, at sagen skulle forsætte, og at F skulle have forældremyndigheden midlertidigt efter forældreansvarslovens § 26.⁴¹

M påstod, at hun på lovlig vis var flyttet med Oliver til Østrig grundet den fulde forældremyndighed over Oliver. Flytningen krævede derfor ikke et samtykke fra F. Endvidere hævdede hun, at Danmark ikke havde kompetence til at behandle sagen om forældremyndigheden, idet F havde tilbagekaldt sin anmodning fra den 2. juli og først havde anmodet om den fulde forældremyndighed den 22.07.2010. M postulerede hermed, at Statsforvaltningen manglede kompetence i sagen, da anmodningen den 22. juli skulle tolkes som en ny sag, som var anlagt, efter at Oliver havde skiftet bopæl fra Danmark til Østrig den 19. juli 2010.⁴²

Den 24. august 2010 traf Statsforvaltningen en afgørelse om, at den midlertidige forældremyndighed efter § 26 skulle tillægges F. Statsforvaltningen havde ved afgørelsen lagt vægt på, at parterne hidtil havde kunnet samarbejde omkring Oliver, og at Olivers børnehave i Danmark havde givet udtryk for, at Oliver var tæt knyttet til F og sine vante omgivelser. Yderligere blev det taget i betragtning, at M ikke bevisligt havde overholdt varslingsfristen på de 6 uger i forbindelse med flytningen. Statsforvaltningen havde ikke lagt vægt på M's påstand om, at der ikke var kompetence til at behandle sagen i Danmark, eftersom man ikke anså anmodningen fra 2. juli som tilbagetrukket, idet tilbagekaldelsen var betinget af, at Oliver kom øjeblikkeligt tilbage til Danmark, hvilket ikke var tilfældet. M påklagede ikke den midlertidige afgørelse.⁴³

Blev Oliver bortført

Spørgsmålet var, om udrejsen skulle anses som en bortførelse, nu hvor der måske havde kørt en sag om forældremyndigheden ved udrejsen. Statsforvaltningen havde allerede den 30. juli 2010 taget stilling til spørgsmålet om, hvorvidt udrejsen var en bortførelse. Statsforvaltningen havde i

---

⁴⁰ Bilag 4, Dansk afgørelse om forældremyndighed byretten, side 8

⁴¹ Bilag 5, Notat fra Statsforvaltningen den 21.10.2010

⁴² Bilag 3, Østrigs dom om tilbagegivelse side 3

⁴³ Bilag 4, Dansk afgørelse om forældremyndighed byretten

forbindelse med spørgsmålet taget kontakt til familiestyrelsen. Familiestyrelsen vurderede, at udreisen med Oliver ikke kunne anses som en bortførelse, idet M havde haft den fulde forældremyndighed ved flytningen til Østrig. Omkring spørgsmålet om Statsforvaltningens kompetence mente Statsforvaltningen, at de havde kompetence til at behandle sagen, eftersom at Oliver havde haft bopæl i Danmark, da F havde anmodet om sagen den 2. juli. Olivers ophold i Østrig kunne derfor kun blive ulovligt, hvis F fik forældremyndigheden ved en midlertidig afgørelse, og M herefter stadig tilbageholdt Oliver i Østrig.⁴⁴

Som nævnt i overstående, imødekom statsforvaltningen F's ønske om midlertidig forældremyndighed den 24. august 2010. Forholdet ændrede sig derfor til, at F nu ud fra de danske myndigheder havde den midlertidige forældremyndighed over Oliver. Oliver opholdt sig stadig i Østrig, og M ønskede ikke at udlevere. M ville ikke anerkende statsforvaltningens afgørelse, da M påstod, at statsforvaltningen ikke havde den internationale kompetence i sagen.

Den 7. september 2010 blev der yderligere taget stilling til spørgsmålet om, hvorvidt M's udrejse med Oliver havde været en bortførelse, idet M blev fremstillet i grundlovsforhør. M var af anklagemyndigheden blevet sigtet for overtrædelse af straffelovens § 215 stk. 2 ved at have ført Oliver ulovligt ud af Danmark den 17. juli. Yderligere var M sigtet for at have undladt at tilbagegive Oliver, efter at forældremyndigheden var blevet overdraget til F den 24. august 2010. Retten afsagde i forbindelse med grundlovsforhøret en kendelse om, at der ikke skulle ske en fængsling af M, da Statsforvaltningens afgørelse om midlertidig forældremyndighed stadig kunne påklages, og at spørgsmålet om Statsforvaltningens kompetence ikke var afgjort. Det var derfor ikke tilstrækkeligt bevist, at Oliver blev ulovligt tilbageholdt i Østrig. Retten lagde yderligere vægt på, at der ikke verserede en sag i Statsforvaltningen på det tidspunkt, hvor M udrejste med Oliver, idet det fremgik af rettens oplysninger, at sagen først var anlagt den 22. juli. Endvidere blev det lagt til grund, at der ikke var sket en bortførelse, da M havde haft den fulde forældremyndighed ved udreisen og derfor ikke var omfattet af samtykkekravet efter forældreansvarslovens § 3.⁴⁵

---

⁴⁴ Bilag 6, Notat fra Statsforvaltningen d. 30.07.2010

⁴⁵ Bilag 7, Grundlovsforhør d 07.09.2010

Byretten i Graz tog den 8. november 2010 også stilling til, om Ms udrejse med Oliver kunne anses som en bortførelse. Retten udtalte *``Da modparten (M) havde den fulde forældremyndighed på det tidspunkt, hvor hun flyttede til Østrig med den mindreårige Oliver, den 17.07.2010, kan der naturligvis under ingen omstændigheder være tale om en børnebortførelse. Den forældrepart, der har den fulde forældremyndighed, kan nemlig frit skifte bopæl sammen med den mindreårige, også hen over statsgrænser. Den forældrepart, der har den fulde forældremyndighed, er således ikke anvist på samtykke fra den anden part, som ikke har forældremyndigheden``*⁴⁶

Den danske og østrigske ret var således enige om, at udreisen med Oliver ikke skulle anses som en bortførelse, selvom der måske havde verseret en sag om forældremyndigheden ved flytningen. Flytningen med Oliver havde derfor været helt lovlig.

6.9.3 Konklusion af sondring mellem bortførelse og flytning

Det kan derfor konkluderes ud fra de inddragede sager, at det er vigtigt ved fælles forældremyndighed, at der enten er et bevisligt samtykke til flytningen eller en afgørelse, der tydeligt fastslår, at man kan flytte med barnet til udlandet, idet flytningen ellers vil kunne blive anset som en bortførelse. Her kan henvises til Norge-sagen, som er et godt eksempel på, hvor vigtigt et samtykke eller en konkret afgørelse er. Afgørelsen fra den danske byret var vag og tog ikke stilling til, om S kunne få bopæl i udlandet. I forhold til Oliversagen kan det konkluderes, at en forælder med fuld forældremyndighed altid kan flytte til udlandet med barnet. Også selvom der er indgivet en sag om forældremyndigheden ved Statsforvaltningen, idet retten i Østrig og Familiestyrelsen ikke anså Olivers flytning som en bortførelse. Det antages derfor, at Forældreansvarslovens § 26 kan afholde en forælder med fuld forældremyndighed fra at flytte til udlandet, hvis Statsforvaltningen når at ændre på forældremyndigheden, inden at barnet tages med til udlandet. Det at Oliver ikke var blevet bortført, efter at forældremyndigheden var blevet ændret, kan anses som et udtryk for, at forældremyndighedsindehaverens rettigheder skal udøves på det tidspunkt, hvor barnet udrejser. Ændres forældremyndigheden først efter udreisen, vil det kun være tilbageholdelsen, der er ulovlig. I denne sag fik F først disse rettigheder, efter at Oliver var udrejst til Østrig. M's flytning med Oliver havde hermed på tidspunktet for selve udreisen ikke været i strid med nogle forældremyndighedsrettigheder, og flytningen kunne derfor ikke være ulovlig.

---

⁴⁶ Bilag 3, Østrigs dom om tilbagegivelse side 8

7. Anmeldelse af bortførelsen

Når de danske myndigheder skal bistå med hjælp til en tilbagegivelse, er barnets umiddelbare situation afgørende i forhold til, hvilke tiltag der i første omgang vil blive foretaget. Er der mistanke om, at barnet er på vej ud af landet uden den anden forældremyndighedsindehavers samtykke, vil det normalt blive anbefalet, at den tilbagesiddende forældre straks kontakter politiet, idet politiet har fysisk mulighed for at forhindre, at barnet forlader landet.⁴⁷ Det vil også blive anbefalet, at man kontakter Koordinationsenheden for børnebortførelser, som ligger i Børne- og Socialministeriet.⁴⁸ Børne- og Socialministeriet er også udpeget til centralmyndighed for de sager, som ligger inden for konventionerne. Koordinationsenheden kan både anvendes i det tilfælde, hvor barnet er ført til et konventionsland og til et ikke-konventionsland. Koordinationsenheden kan bistå med hjælp til at starte en sag op, samt koordinere kontakten til de danske og udenlandske myndigheder i en sag.⁴⁹ Koordinationsenheden kan endvidere give vejledning i forhold til den pågældende sag og redegøre for de muligheder, den tilbagesiddende forælder har i forhold til en eventuel tilbagegivelse. Der kan således blandt andet vejledes om, hvilke regler der gælder i den pågældende situation, hvilke myndigheder der bør rettes henvendelse til, og hvilke forholdsregler forælderen selv kan tage. Koordinationsenhedens rådgivningslinje har åben 24 timer i døgnet alle ugens dage, hvoraf rådgivningen bliver givet af medarbejder fra ministeriet.⁵⁰ Ved en akut risiko for, at barnet er på vej ud af Danmark, kan Koordinationsenheden ud fra forældreansvarslovens § 27 træffe en hurtig midlertidig afgørelse om forældremyndigheden i forhold til det bortførte barn. Det er som nævnt i afsnit 6.8.1 dog en betingelse for anvendelsen af lovens § 27, at der er fælles forældremyndighed og tale om en akut bortførelsesrisiko. Det vil derfor skulle kunne bekræftes, at den ene forælder er forsvundet med barnet, og at det ud fra politiets oplysninger tyder på, at den pågældende forælder vil rejse ud af landet med barnet. Ved en bortførelse inden for konventionerne kan sagen løses ved et forlig eller ved anmodning om tilbagegivelse efter konventionerne. Er barnet bortført til eller tilbageholdt i et land, som ikke er tiltrådt konventionerne, vil Koordinationsenheden i samarbejde med udenrigsministeriet behandle sagen og forsøge at få barnet tilbagegivet. Udenrigsministeriet vil herunder, ved hjælp fra ambassaden i det pågældende land, kunne hjælpe med henvisning til en

---

⁴⁷ <http://boernebortfoerelse.dk/akut-risiko/hvornaar-er-det-en-akut-risiko/>

⁴⁸ <http://boernebortfoerelse.dk/myndigheder/koordinationsenheden-for-boernebortfoerelser/>

⁴⁹ <http://um.dk/da/rejse-og-ophold/hvis-uheldet-er-ude/boernebortfoerelser/>

⁵⁰ <http://boernebortfoerelse.dk/myndigheder/koordinationsenheden-for-boernebortfoerelser/> og <http://boernebortfoerelse.dk/akut-risiko/kontakt-koordinationsenheden-for-boernebortfoerelser/>

advokat og forsøge at fremskaffe oplysninger om barnets opholdssted. Udenrigsministeriet vil yderligere kunne bistå med hjælp til at forsøge at indgå et forlig om tilbagegivelse.⁵¹

8. Det internationale konventionssamarbejde

Europarådet og Haagerkonferencen for international privatret startede i 1970'erne en arbejdsproces for at iværksætte et samarbejde mod international kidnapning af børn. Resultatet af arbejdsprocessen blev Europarådskonventionen af 1980 om anerkendelse og fuldbyrdelse af forældremyndighedsafgørelser og Haagerkonventionen af 25. oktober 1980 om de civile aspekter af internationale børnebortførelser. Konventionssamarbejdet blev yderligere udviklet ved vedtagelsen af Haagerkonventionen af 19. oktober 1996 om kompetence, lovvalg, anerkendelse, fuldbyrdelse og samarbejde vedrørende forældreansvar og foranstaltninger til beskyttelse af børn.⁵² Konventionerne er tiltrådt af Danmark, og en del af konventionernes bestemmelser er implementeret i dansk ret ved Børnebortførelsesloven (lov nr. 793 af 27. november 1990 om international fuldbyrdelse af forældremyndighedsafgørelser m.v. (internationale børnebortførelser)). Børnebortførelsesloven finder anvendelse i de situationer, hvor et barn under 16 år er bortført fra udlandet til Danmark. Loven finder med undtagelse af § 20 og 20a-d ikke anvendelse på sager, hvor et dansk barn er bortført til udlandet. Ved en bortførelse fra Danmark vil det derfor være nødvendigt at anvende konventionerne direkte, når der skal anmodes om tilbagegivelse. Under gennemgangen af de internationale konventioner vil der løbende blive henvist til Børnebortførelsesloven for at perspektivere til konventionernes bestemmelser i den nationale lovgivning.⁵³ De mest centrale bestemmelser i forhold til en tilbagegivelse er fastsat i lovens kapitel 3 om anerkendelse og fuldbyrdelse efter Europarådskonventionen og kapitel 4 om Tilbagegivelse efter Haagerkonventionen.

8.1 Centralmyndigheden

Konventionerne har til formål at etablere et internationalt samarbejde imellem konventionslandene. For at realisere samarbejdet i praksis er det fastsat i konventionerne, at hver konventionsstat skal udpege en centralmyndighed, som hurtigst muligt skal varetage de opgaver og forpligtelser, der medfølger af konventionssamarbejdet.⁵⁴ Kravet om en centralmyndighed fremgår af

---

⁵¹ <http://um.dk/da/rejse-og-ophold/hvis-uheldet-er-ude/boernebortfoerelser/>

⁵² Betænkning nr. 1166, København 1989, om internationale børnebortførelser, side 29-30.

⁵³ Rapport fra en arbejdsgruppe under Justitsministeriet 2003, side 14.

⁵⁴ Betænkning nr. 1166, København 1989, om internationale børnebortførelser, side 31.

Haagerkonventionen 1980 art.6, Haagerkonventionen 1996 art.29, Europarådskonventionen 1980 art.2 og Børnebortførelseslovens § 3.⁵⁵ De generelle regler i forhold til centralmyndighedens opgaver er fastsat i Europarådskonventionens art. 2-5 og Haagerkonventionens art. 6-11. Ifølge konventionerne kan stater, der har mere end et retssystem, udpege flere centralmyndigheder. Stater, der har udpeget flere centralmyndigheder, skal angive omfanget af disse myndigheders kompetence, og hvortil en anmodning skal sendes hen.⁵⁶ I Danmark er det, som nævnt i overstående afsnit, Børne- og Socialministeriet, der er udpeget til centralmyndighed. Ud fra Konventionerne kan Centralmyndigheden fordele opgaverne sådan, at opgaverne udføres af andre kompetente myndigheder. I forhold til, hvilken myndighed der er den kompetente myndighed, vil det afhænge af lovgivningen i den pågældende stat. En afgørelse om tilbagegivelse af et barn vil dog normalt blive behandlet af domstolene i staten.⁵⁷

Centralmyndighedens generelle opgave er at sørge for, at konventionslandene overholder konventionerne, samt at videreformidle og behandle konkrete henvendelser om børnebortførelserne.⁵⁸ Det er således centralmyndighedens opgave at modtage og videreformidle de henvendelser om tilbagegivelse, den modtager, samt løbende at deltage i kontakten mellem myndighederne og parterne fra de involverede lande.⁵⁹ Herudover skal centralmyndighederne oplyse hinanden om deres nationale lovgivning og samarbejde omkring løsninger på de vanskeligheder, der kan opstå ved anvendelsen af konventionen, jf. Haagerkonventionen 1980 art. 7 og Europarådskonventionens art. 3.⁶⁰

I henhold til Haagerkonventionen af 1980 art. 7 har Centralmyndigheden i forbindelse med en sag om tilbagegivelse pligt til at undersøge, hvor barnet opholder sig og søge en frivillig tilbagegivelse af barnet eller frembringe en forligsmæssig løsning. Endvidere skal centralmyndigheden yde en indsats for, at barnets eller de berørte parters interesser ikke skades. Centralmyndigheden er derfor også

---

⁵⁵ Rapport fra en arbejdsgruppe under Justitsministeriet 2003, side 19

⁵⁶ Europarådskonventionen artikel 2 og Haagerkonventionen artikel 6

⁵⁷ Rapport fra en arbejdsgruppe under Justitsministeriet 2003, side 20

⁵⁸ <http://boernebortfoerelse.dk/myndigheder/koordinationsenheden-for-boernebortfoerelser/>

⁵⁹ Redegørelse afgivet af udvalget for børnebortførelser 2004 side 43

⁶⁰ Rapport fra en arbejdsgruppe under Justitsministeriet 2003, side 20

forpligtet til at forsøge at forhindre, at barnet føres ud af landet, eller at bortføreren har mulighed for at gå under jorden med barnet.⁶¹

Med undtagelse af omkostningerne for hjemsendelsen af barnet er den kontraherende stat forpligtet til ikke at kræve nogen betaling fra ansøgeren i forhold til de udgifter, centralmyndigheden har haft i forbindelse med behandlingen af sagen, jf. Europarådskonventionens art. 5, stk. 3-4. og Haagerkonventionens art. 26.⁶² Staterne kan dog efter Haagerkonventionens art. 42 tage forbehold for denne vidtgående hovedregel i art. 26. Staterne vil således i forbindelse med et forbehold ikke være forpligtet til at betale andre omkostninger end de omkostninger, der normalt dækkes af landets regler om fri proces og retshjælp. Efter Haagerkonventionens art. 25 kan der i et konventionsland søges om retshjælp fra den stat, som barnet er bortført til. Ansøgningen om retshjælp bliver i de fleste lande vurderet ud fra den pågældendes økonomiske forhold, Danmark fraviger dog dette og yder automatisk retshjælp i forbindelse med en sag om tilbagegivelse. Tilsvarende muligheder gælder efter Europakonventionen.⁶³ Det vil også være muligt i nogle lande at søge om fri proces. Muligheden for at få fri proces i disse sager afhænger af reglerne i det land, hvor sagen skal behandles. Er barnet bortført til Danmark, kan der ansøges om fri proces efter retsplejelovens § 330.⁶⁴ Når en myndighed i modtagerstaten træffer afgørelse om tilbagegivelse af et barn, kan det pålægges den person, som har bortført eller tilbageholdt barnet, at betale for de udgifter, ansøgeren har haft i forbindelse med tilbagegivelsen. Den part, der har bortført barnet, kan derfor pålægges rejseudgifter og andre generelle omkostninger samt omkostninger til ansøgerens juridiske repræsentant, herunder udgifter vedrørende tilbagegivelsen af barnet.⁶⁵

8.2 Haagerbørnebortførelseskonventionen af 25. oktober 1980

Haagerkonventionen fra 1980 har til formål at beskytte børn på et internationalt plan og sikre en umiddelbar tilbagegivelse af et barn. Hermed skal konventionssamarbejdet genoprette den faktiske retstilstand, således at tvister om eksempelvis forældremyndigheden kan afgøres i barnets oprindelsesland. De tiltrådte stater skal derfor ved en tilbagegivelse tage alle nødvendige skridt i brug og anvende den hurtigste fremgangsmåde. Haagerkonventionen retter sig kun imod de tilfælde, hvor

---

⁶¹ Rapport fra en arbejdsgruppe under Justitsministeriet 2003, side 19

⁶² Betænkning nr. 1166, København 1989, om internationale børnebortførelser, side 31.

⁶³ Rapport fra en arbejdsgruppe under Justitsministeriet 2003, side 44-45

⁶⁴ Redegørelse afgivet af udvalget for børnebortførelser 2004 side 44

⁶⁵ Haagerkonventionen af 1980 artikel 26.

et barn under 16 år havde bopæl i en kontraherende stat og er bortført eller ulovligt tilbageholdt i udlandet jf. art. 4.^{66,67} Tilsvarende regler om tilbagegivelse af børn under 16 år findes også i den nationale Børnebortførelseslov § 10. I henhold til Konventionens artikel 1 og 3 omfatter konventionen ikke kun sager, hvor det er en forælder med del i forældremyndigheden, der anmoder om tilbagegivelse, idet den også gælder i de tilfælde, hvor et barn er ulovligt fjernet fra en myndighed, der inden fjernelsen drager den faktiske omsorg for barnet. Disse kan derfor også anmode om tilbagegivelse efter konventionen.⁶⁸ Konventionen gælder kun i forhold til de stater, som har tiltrådt konventionen. Alle stater kan tiltræde konventionen, men når en stat, som ikke var medlem af Haagerkonferencen, tiltræder konventionen, vil de andre konventionslande ikke automatisk være forpligtet over for det tiltrædende land. Dette skyldes, at de kontraherende stater hver især skal acceptere et samarbejde med den tiltrædende stat, før at konventionen får sin virkning, jf. konventionens art. 38.⁶⁹ Indtil nu har 84 stater tiltrådt konventionen, hvoraf Danmark har accepteret og indgået et samarbejde med 49 af de tiltrådte stater. De stater, som Danmark har indgået et samarbejde med, kan ses på Børne- og Socialministeriets hjemmeside for børnebortførelser.⁷⁰

Danmark ønsker at udvide kredsen af lande, som Danmark kan samarbejde med. Der bliver derfor arbejdet på at udvide kredsen af samarbejdslande.⁷¹ I forbindelse med en accept af et tiltrædende konventionsland bliver der fra dansk side gjort nogle særlige overvejelser, inden at Danmark accepterer et samarbejde. Dette skyldes, at man fra dansk side lægger stor vægt på, at den stat, Danmark indgår et samarbejde med, forventes at leve op til de forpligtelser, som medfølger af konventionssamarbejdet. Dette er vigtigt i forhold til at sikre, at Danmark ikke kommer i den situation, hvor man fra dansk side bliver forpligtet til at skulle udlevere et barn på baggrund af en afgørelse om forældremyndighed fra et andet konventionsland, mens der ikke vil være sikkerhed for, at et dansk barn, som bortføres til samme land, vil blive tilbagegivet til Danmark. Det kan derfor have en betydning i forhold til Danmarks accept af et tiltrædende land, hvis landets familieretlige traditioner afviger meget fra de danske.⁷² For at undgå, at der fremkommer modstridende afgørelser omkring

---

⁶⁶ Betænkning nr. 1166, København 1989, om internationale børnebortførelser, side 38.

⁶⁷ Rapport fra en arbejdsgruppe under Justitsministeriet 2003, Afsnit 4.1

⁶⁸ Betænkning nr. 1166, København 1989, om internationale børnebortførelser, side 30.

⁶⁹ Rapport fra en arbejdsgruppe under Justitsministeriet 2003, side 16.

⁷⁰ <http://boernebortfoerelse.dk/regler/haagerkonventionen-af-1980/>

⁷¹ <http://boernebortfoerelse.dk/regler/haagerkonventionen-af-1980/>

⁷² Rapport fra en arbejdsgruppe under Justitsministeriet 2003, side 16.

forældremyndigheden, må det land, hvor barnet er bortført til, ikke træffe afgørelse om forældremyndigheden, hvis der i barnets oprindelige bopælsland verserer en sag om tilbagegivelse, jf. konventionens artikel 16, jf. Børnebortførelseslovens § 19. Konventionen skal hermed medvirke til, at barnet bringes tilbage til barnets bopælsland, sådan at tvister om forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær kan blive løst i barnets bopælsland. Konventionen forsøger således at forebygge mod den situation, at forældrene flytter til udlandet for at forgribe resultatet af en afgørelse i hjemlandet.⁷³ En yderligere gennemgang af konventionens bestemmelser om tilbagegivelse vil blive belyst i (afsnit 9.2).

8.3 Haagerbørnebeskyttelseskonventionen af 19. oktober 1996

Haagerkonventionen af 19. oktober 1996, (Haagerbørnebeskyttelseskonventionen) udvider det internationale samarbejde, som blev etableret ved indførelsen af Haagerkonventionen i 1980. Haagerkonventionen af 1996 er en opfølgning på allerede gældende lovgivning.⁷⁴ Konventionen omfatter sager om forældremyndighed, samvær og barnets bopæl og regulerer regler for værneting, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse. Konventionen relaterer sig også til sager om børnebortførelser og viderefører princippet fra konventionen af 1980 om, at sager omkring forældremyndighed, samvær og barnets bopæl skal afgøres i den stat, hvor barnet har sit varige opholdssted.⁷⁵ Konventionen fra 1996 indeholder ikke i sig selv nogle materielle beskyttelsesregler mod bortførelse, men fungerer som støtte til de regler, som vi finder i konventionerne fra 1980.⁷⁶ Med andre ord; konventionen supplerer i de tilfælde, hvor en afgørelse om forældremyndigheden eller barnets bopæl er afgørende for en tilbagegivelse.⁷⁷ Konventionen af 1996 finder modsat Haagerkonventionen af 1980 også anvendelse på de større børn, da Haagerkonventionen fra 1996 kan anvendes, indtil barnet fylder 18 år jf. artikel 2, hvorimod Haagerkonventionen fra 1980 kun kan anvendes på børn under 16 år. På samme måde som Konventionen fra 1980, finder 1996 Konventionens bestemmelser kun anvendelse i forhold til de stater, der har tiltrådt konventionen, og som Danmark har valgt at samarbejde med. Det fremgår af konventionens art. 50, at konventionens tiltrædelse ikke berører muligheden for at anvende Haagerkonventionen fra 1980. Konventionen af 1996 er hermed ikke til hinder for, at Haagerkonventionen fra 1980 stadig kan anvendes imellem de

---

⁷³ <http://boernebortfoerelse.dk/regler/haagerkonventionen-af-1980/>

⁷⁴ Rapport fra en arbejdsgruppe under Justitsministeriet 2003, side 18

⁷⁵ Status efter 20 år med Haagerkonventionen om internationale børnebortførelser

⁷⁶ <http://boernebortfoerelse.dk/regler/haagerkonventionen-af-1996/>

⁷⁷ Status efter 20 år med Haagerkonventionen om internationale børnebortførelser

stater, som har ratificeret begge konventioner.⁷⁸ På nuværende tidspunkt har 34 stater ud over Danmark tiltrådt Haagerkonventionen af 1996. Danmark har herved indgået samarbejde med 32 af de tiltrådte stater. Ligesom med Haagerkonventionen fra 1980 arbejder Danmark løbende med at udvide den kreds af lande, som Danmark kan samarbejde med om konventionen. Ligeledes kan de samarbejdende stater ses på Børne- og Socialministeriets hjemmeside for børnebortførelser.⁷⁹

8.3.1 International kompetence efter Haagerkonventionen af 1996 og Retsplejeloven

Når statsforvaltningen modtager en anmodning om bopælen eller forældremyndigheden, skal Statsforvaltningen sikre, at der er international kompetence til, at sagen kan behandles i Danmark jf. FAL § 46. Det fremgår af FAL § 46, at Statsforvaltningen kan behandle en sag, hvis betingelserne i retsplejelovens § 448 f er opfyldt. Efter FAL § 46 reguleres statsforvaltningens internationale kompetence af RPL § 448 f. Statsforvaltningens internationale kompetence er også reguleret af de konventioner, som er omfattet af bestemmelsen i retsplejeloven, jf. RPL § 448 f, stk. 4. De generelle regler for den internationale kompetence i sager om forældreansvar m.v. findes i RPL § 448 f og Haagerbørnebeskyttelseskonventionens kapitel 2. Bestemmelserne fra konventionen finder anvendelse, hvis en sag har tilknytning til mindst to stater, der er tiltrådt konventionen. Har sagen ikke tilknytning til 2 stater, der er tiltrådt konventionen, vil retsplejelovens § 448f finde anvendelse. Det er derfor vigtigt at få afklaret, om sagen omfatter reglerne i konventionen eller af retsplejeloven.⁸⁰ Konventionens udgangspunkt er, at kompetencen ligger hos den kontraherende stat, hvor barnet har sit sædvanligt opholdssted, jf. art. 5. En afgørelse fra barnets bopælsland skal anerkendes automatisk inden for Haagerkonventionen, hvoraf de kontraherende stater skal anvende en enkel og hurtig fuldbyrdelsesprocedure.

I følge art. 5 stk. 2 vil en stat, der er tiltrådt konventionen fra 1996, normalt overtage kompetencen til at træffe afgørelse omkring et barn, hvis barnet er flyttet til staten fra en anden konventionsstat. Dette er selvfølgelig undtaget af det tilfælde, hvor barnet uretmæssigt er blevet ført til det nye land ved en bortførelse. Konventionen har til formål at forebygge mod, at en forælder kan foregribe en afgørelse ved at bringe barnet til udlandet, imens der er en verserende sag i barnets bopælsland.⁸¹

---

⁷⁸ Rapport fra en arbejdsgruppe under Justitsministeriet 2003, side 18-19

⁷⁹ <http://boernebortfoerelse.dk/regler/haagerkonventionen-af-1996/>

⁸⁰ Vejledning om international kompetence i sager om forældremyndighed, barnets bopæl, samvær, VEJ nr 11352 af 30/12/2015, afsnit 2 og afsnit 4.

⁸¹ Rapport fra en arbejdsgruppe under Justitsministeriet 2003, side 18-19

Konventionen har derfor et grundlæggende princip om, at den stat, som et barn er bortført til, som udgangspunkt ikke kan afgøre et spørgsmål om barnets bopæl eller forældremyndigheden. Her kan henvises til Haagerbørnebeskyttelseskonventionens art. 7, stk. 1, hvor det fremgår af ordlyden ``/ *tilfælde af ulovlig fjernelse eller tilbageholdelse af et barn bevarer myndighederne i den kontraherende stat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted umiddelbart før fjernelsen eller tilbageholdelsen, deres kompetence, indtil barnet har fået sædvanligt opholdssted i en anden stat* ``.⁸²

Undtagelsesvist kan Danmark efter Haagerkonventionen få international kompetence i en sag, hvor barnet ikke har sin sædvanlige bopæl i Danmark. Her kan henvises til den situation, hvor et barn er fordrevet fra sit hjemland, eller hvor barnets bopæl ikke er kendt, jf. Haagerbørnebeskyttelseskonventionens art. 6, jf. retsplejelovens § 448f, 3-4. pkt.

Undtagelsesvist kan Danmark også ved en bortførelse få international kompetence. En afvisning af det hidtidige bopælslands kompetence kan ske, hvis barnet har fået sit sædvanlige opholdssted her i landet, og mindst en af de to nedstående betingelser er opfyldt,

- 1) hvis alle forældremyndighedsindehavere har affundet sig med, at barnet bor i Danmark, jf. konventionens artikel 7 stk. 1 litra a.
- 2) eller ved at barnet har haft sin bopæl i Danmark i mindst ét år, efter at den anden forældremyndighedsindehaver har fået eller burde have fået kendskab til barnets nye opholdssted i Danmark, og der ikke i forbindelse med kendskabet er blevet fremsat en anmodning om tilbagegivelse af barnet, jf. Haagerkonventionens art. 7 stk. 1 litra b.⁸³

Er disse betingelser ikke opfyldt, vil de danske myndigheder stadig kunne træffe afgørelse om forældremyndighed m.v., hvis det er et hastetilfælde, hvor et barn opholder sig i Danmark, og en hurtig afgørelse er nødvendig for at beskytte barnet, og der ikke kan ventes på en afgørelse fra barnets hjemland, jf. konventionens art. 7, stk. 3, jf. art. 11. Princippet om, at hjemstaten for det bortførte barn beholder den internationale kompetence, findes også i Haagerkonventionens af 1980 art. 16 og retsplejelovens § 448f, 2 pkt.

---

⁸² Haagerbørnebeskyttelseskonventionens art. 7, stk. 1

⁸³ Rapport fra en arbejdsgruppe under Justitsministeriet 2003, side 18-19

Vurdering af den internationale kompetence i praksis

Barnets forhold på anmodningstidspunktet er afgørende i forhold til, om de danske myndigheder har den internationale kompetence i sagen. Det er derfor vigtigt i forbindelse med vurderingen af den internationale kompetence at få en helhedsorientering omkring barnets forhold. Det bør hermed undersøges, i hvilken stat barnet har sit sædvanlige opholdssted. Endvidere, hvilke intentioner og aftaler der har været omkring opholdet, hvad der har været formålet med opholdet, opholdets aftalte varighed samt barnets tilknytning til Danmark.⁸⁴ Her kan henvises til TFA 2015/586 ØLD om international kompetence i en bopælssag. Retten fandt, at barnets forhold på tidspunktet for anmodningen havde en stor betydning i forhold til, hvilket land der havde den internationale kompetence til at træffe afgørelser omkring barnet. Retten vurderede, at der ud fra barnets forhold ikke var international kompetence til Danmark. Rettens begrundelse var, at barnet ikke havde fået varigt opholdssted i Danmark.

En sag vil derfor normalt kun blive behandlet her i landet, hvis barnet har sin bopæl på det tidspunkt, hvor sagen anlægges. Barnets bopæl skal tolkes som den sædvanlige bopæl. En sag kan derfor ikke behandles i Danmark, hvis barnet kun har haft et midlertidigt ophold i Danmark, men stadig har bopælen i udlandet og står til at skulle flytte tilbage til bopælen i udlandet. Eksempelvis hvis barnet har opholdt sig i Danmark via et turistvisum. Her vil barnets ophold ikke blive anset som, at barnet har haft bopæl i Danmark.⁸⁵ Her kan refereres til U.2007.1205H, hvor et barn skulle tilbagegives til sin far i Australien, idet Højesteret fandt barnets ophold af midlertidig karakter. Familien kom oprindeligt fra Danmark, men flyttede i år 2000 til udlandet, hvor de optog fælles bopæl. Mor fik i 2004 et samtykke til at tage det fælles barn med til Danmark i en begrænset periode. Opholdets varighed var blevet aftalt til 15 måneder. Under opholdet i Danmark anmodede moren om at få fuld forældremyndighed over det fælles barn. Far anmodede derfor om at få barnet tilbagegivet til ham i Australien. Spørgsmålet var således, om barnet skulle tilbagegives til far, eller om det længerevarende ophold i Danmark kunne anses som om, at barnet havde fået en varig bopæl i Danmark. Her fandt Højesteret, at barnet skulle tilbagegives til far, eftersom at barnet ikke havde haft en bopæl i Danmark, men kun et tidsbegrænset ophold.

---

⁸⁴ <http://boernogsamvaer.dk/om-international-kompetence-i-bopaelssag-tfa-2015586-oeld/>

⁸⁵ Vejledning om international kompetence i sager om forældremyndighed, barnets bopæl, samvær, VEJ nr 11352 af 30/12/2015, afsnit 1 indledningen, afsnit 5.1

8.4 Europarådskonventionen

De stater, som er medlem af Europarådet, kan til en hver tid tilslutte sig konventionen, hvorimod udefrakommende stater kun kan tilslutte sig efter invitation fra Europarådets ministerkomite, hvis alle stater fra Komiteen tilslutter sig dette, jf. konventionens art. 21 og 23.⁸⁶ Danmark har indtil videre et samarbejde om konventionen med 36 lande. Listen over Danmarks samarbejdspartnere kan ses på Børne- og Socialministeriets hjemmeside for børnebortførelser.⁸⁷

8.4.1 Konventionens anvendelsesområde

Europarådskonventionen gælder ifølge konventionens art. 1, litra a, kun for børn under 16 år, som ikke har ret til selv at bestemme deres bopæl. En afgørelse om forældremyndigheden, som er truffet i en kontraherende stat, kan anerkendes efter Europarådskonventionen, hvis afgørelsen kan fuldbyrdes i oprindelsesstaten, jf. art. 7. En anerkendelse efter konventionens art. 7 er gældende, uanset om der er sket en bortførelse, idet konventionen også kan anvendes til generel anerkendelse. Konventionen omfatter hermed også andre situationer end bortførelsestilfældene. Efter denne konvention skal en afgørelse om forældremyndigheden tolkes som en afgørelse, der er truffet af en myndighed og angår omsorgen for barnet, herunder retten til at bestemme, hvor barnet skal bo eller retten til samvær med barnet, jf. art. 1 litra c.⁸⁸ Det er hermed i forhold til en forældremyndighedssag en forudsætning for at kunne indbringe en anmodning efter denne konvention, at der i sagen er truffet en afgørelse om forældremyndigheden, eftersom konventionen ikke kan anvendes i de tilfælde, hvor forældremyndigheden alene indehaves ud fra loven. Konventionen vil derfor ikke kunne bruges i det tilfælde, hvor barnet er bortført til et land, der er tiltrådt Europarådskonventionen, men hvor den tilbagesiddende forælder kun har forældremyndigheden efter loven og ikke ud fra en afgørelse. Konventionen vil efterfølgende kunne anvendes, hvis den anmodende konventionsstat træffer en afgørelse om forældremyndigheden. Bestemmelserne fra Europarådskonventionen kan derfor anvendes på en sag, hvor forældremyndigheden oprindeligt var indledt af loven, hvis der efter bortførelsen i barnets oprindelsesland træffes en afgørelse om forældremyndigheden, som erklærer, at udrejsen var ulovlig, jf. art. 12.⁸⁹ Det skal dog bemærkes, at der kan tages forbehold mod anvendelse af art. 12, jf. art. 18. Det vil derfor i en konkret sag være nødvendigt at undersøge, om

---

⁸⁶ Betænkning nr. 1166, København 1989, om internationale børnebortførelser, side 35

⁸⁷ <http://boernebortfoerelse.dk/regler/europaraadskonventionen/>

⁸⁸ Betænkning nr. 1166, København 1989, om internationale børnebortførelser, side 30. og Rapport fra en arbejdsgruppe under Justitsministeriet 2003, side 17, afsnit 4.2

⁸⁹ <http://boernebortfoerelse.dk/regler/europaraadskonventionen/>

konventionslandet har foretaget sådan et forbehold. Disse bestemmelser er også implanteret i Børnebortførelseslovens § 4, hvor det fremgår, at de danske myndigheder ud fra konventionen skal godkende de udenlandske afgørelser. Reglen indebærer hermed, at den udenlandske afgørelse skal have samme retsvirkning, som hvis det var en dansk afgørelse. En senere afgørelse vil også kunne anerkendes efter Børnebortførelsesloven, jf. § 4 stk. 3. I de tilfælde, hvor der er forældremyndighed efter loven, kan det være værd at undersøge, om landet også er tiltrådt Haagerkonventionen fra 1996, idet denne konvention ikke kræver, at der er en afgørelse, der kan fuldbyrdes, da Haagerkonventionen fra 1996 også anerkender forældremyndigheden, når den følger af loven.⁹⁰

8.4.2 Konventionens forpligtelser

En afgørelse om forældremyndigheden, barnets bopæl eller samvær skal således anerkendes, hvis den er truffet i en stat, som har reificeret konventionen, og denne afgørelse kunne fuldbyrdes i oprindelsesstaten, jf. art. 7. Ved en bortførelse vil art. 7 hermed kunne anvendes, hvis den tilbagesiddende forældre har en afgørelse som kan tvangsfuldbyrdes. Hvilket kan forpligte modtagerstaten til, at anerkende afgørelsen og tilbagegive barnet.

Konventionens art. 8 henvender sig til særlige bortførelsestilfælde. I henhold til konventionens art. 8 forpligtes konventionslandene til, at deres centralmyndighed yder hjælp i forhold til en eventuel tilbagegivelse. Centralmyndigheden i konventionslandene er hermed efter art. 8 forpligtet til at foretage de nødvendige skridt til, at barnet kan tilbagegives til forældremyndighedsindehaveren i oprindelsesstaten. Det er dog en betingelse at barnet havde sin bopæl i oprindelsesstaten, og at både barnet og dets forældre ved bortførelsen eller sagens indgivelse kun var statsborgere i den stat, hvor afgørelsen blev truffet. jf. art. 8 litra a. Yderligere skal anmodningen om tilbagegivelse være indgivet til modtagerlandets centralmyndighed inden 6 måneder fra, hvor bortførelsen fandt sted.

Foreligger der en aftale, om samværsret i udlandet, mellem forældremyndighedsindehaveren og en forældre uden del i forældremyndigheden. Og tilbageleveres barnet ikke efter samværet, skal barnet tilbagegives til forældremyndighedsindehaveren efter art. 8.⁹¹

---

⁹⁰ <http://boernebortfoerelse.dk/regler/haagerkonventionen-af-1996/> og <http://boernebortfoerelse.dk/regler/europaraadskonventionen/>

⁹¹ Resumé af den europæiske konvention af 20. maj 1980 om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om forældremyndighed

8.4.3 Nægtelse efter konventionen

I særlige tilfælde kan anerkendelse af en afgørelse, som er indgivet efter Europarådskonventionen, nægtes. Undtagelserne kan findes i konventionens artikler. 9-10. En nægtelse kan ske efter art. 9 og Børnebortførelseslovens § 5 nr. 1, hvis afgørelsen er truffet, uden at sagsøgte eller dennes repræsentant har fået forkyndt stævningen i rette tid til, at parten har kunnet varetage sine interesser i sagen. En manglende forkyndelse kan ikke danne grundlag for en nægtelse, hvis forkyndelsen er blevet forhindret på grund af, at sagsøgte har skjult sit opholdssted.

I følge Europarådskonventionen kan anerkendelse og fuldbyrdelse af en udenlandsk afgørelse også nægtes efter artikel 10 og Børnebortførelseslovens § 6, hvis en af betingelserne nedenunder er opfyldt.

Uforenelige med grundlæggende principper

Afgørelsen vil være uforeneligt med modtagerlandets grundlæggende principper om familiers og børns retsforhold. Denne bestemmelse skal fortolkes snævert og vil kunne anvendes ved eksempelvis den danske domstol, hvis en anerkendelse vil stride imod danske familieprincipper. I Betænkning nr.1166/1989, side 65 nævnes Europarådskonventionens grundlæggende retsprincip om hensynet til, hvad der er bedst for barnet "welfare of the child". Art. 10 stk. 1 litra a gør det hermed muligt at nægte en anerkendelse eller fuldbyrdelse, hvis dette vil stride i mod dette grundprincip.

Barnets forhold gør en fuldbyrdelse åbenbart uforeneligt med barnets bedste

Efter denne undtagelse kan der ske en nægtelse af en afgørelse, hvis det på grund af ændrede forhold ikke længere vil være til barnets bedste at anerkende afgørelsen. Bortførelsen vil ikke i sig selv kunne begrunde en nægtelse. Har barnet derimod opholdt sig i landet i en længere periode inden anmodningen om anerkendelse eller fuldbyrdelse, og er barnet faldet til i de nye omgivelser, kan det overvejes at der kan ske en nægtelse. Her vil Begrundelsen være integrationen i det nye miljø.

Barnets bopæl og statsborgerskab

En nægtelse ville også kunne ske, hvis Barnet ved anmodningen om sagen i oprindelsesstaten var statsborger eller havde sin bopæl i det land, som anmodningen om anerkendelse eller fuldbyrdelse rettes imod, samt at barnet ikke har en tilsvarende tilknytning til oprindelsesstaten, som ønsker en anerkendelse af en afgørelse.

Eller hvis barnet både var statsborger i oprindelsesstaten og modtagerlandet samt havde sin bopæl i modtagerlandet på det tidspunkt, hvor sagen blev indgivet i oprindelsesstaten: Ved undtagelse 3 og

4 lægges der vægt på, om barnet på tidspunktet for indbringelse af sagen havde en særlig tilknytning til det land, hvor barnet opholder sig efter fjernelsen, herunder barnets statsborgerskab, og om barnet har nået at etablere sig en bopæl i landet.

Barnet efter loven selv kan bestemme sin bopæl

Har et barn ret til selv at bestemme sin bopæl i oprindelseslandet, vil en afgørelse ikke kunne anerkendes. Her kan henvises til konventionens art. 1 litra a, der fastslår, at børn med sådan en ret falder uden for konventionen.

Afgørelsen anses som at være i strid med en anden afgørelse, der tidligere er truffet i en sag i modtagerlandet, og en nægtelse vil være til barnets bedste

Efter denne bestemmelse kan der således ske en nægtelse, hvis der er truffet en afgørelse i en lignede sag, som var indledt før, at der blev indgivet en anmodning om anerkendelse og fuldbyrdelse af den udenlandske afgørelse. Ydermere kræves det her, at nægtelsen er til barnets bedste.⁹²⁹³ Her kan også henvises til Børnebortførelseslovens § 7.

Et eksempel på en nægtelse efter konventionen kan ses i afsnit 9.1. om tilbagegivelse til Danmark efter Europarådskonventionen.

8.5 Anmodning om anerkendelse

Anmodning efter Europarådskonventionen kan fremsættes af forældremyndighedsindehaveren eller af en, som har samværsret.⁹⁴ Ifølge konventionens art. 13 skal en anmodning efter Europarådskonventionen ledsages af flere faktuelle dokumenter, herunder en afgørelse fra myndighederne i den stats, hvor afgørelsen er truffet. Dokumenterne skal kunne bekræfte afgørelsens gyldighed, og at denne afgørelse ville kunne tvangsfuldbyrdes i staten, hvor der anmodes fra. Ved en bortførelse skal anmodningen også indeholde oplysninger om, at bortførelsen var ulovlig. Her må en stats påbud om, at barnet skal leveres tilbage, og en henvisning til national lovgivning, kunne anses for at være et tilstrækkeligt bevis for bortførelsens ulovlighed. Er afgørelsen truffet, uden at sagsøgte var til stede, skal det ligeledes kunne dokumenteres, at stævningen eller tilsvarende dokument er blevet forkyndt. Anmodningen skal endvidere indeholde et forslag til, hvordan barnet kan tilbagegives til forældremyndighedsindehaveren og en eventuelt redegørelse for, hvor man

---

⁹² Rapport fra en arbejdsgruppe under Justitsministeriet 2003, side 17-18

⁹³ Betænkning nr. 1166, København 1989, om internationale børnebortførelser, side 65-67

⁹⁴ Betænkning nr. 1166, København 1989, om internationale børnebortførelser, side 76

mener, at barnet kan opholde sig i landet. Alle dokumenter skal i anmodningen ledsages af en oversættelse i overensstemmelse med bestemmelserne i art. 6, stk. 1 litra a-b. Tilsvarende regler kan findes i Børnebortførelseslovens kap. 5.⁹⁵

9. Analyse af sager om tilbagegivelse

9.1 Tilbagegivelse til Danmark efter Europarådskonventionen

I afsnit 6.9.2 blev der redegjort for Olivers sag og taget stilling til, om Oliver var blevet bortført til Østrig den 17. juli 2010. Her kunne det konkluderes, at der ikke var sket en bortførelse grundet mors fulde forældremyndighed. Det næste spørgsmål var, om afgørelsen i forhold til den midlertidige forældremyndighed skulle anerkendes i Østrig, og om denne skulle udløse en tilbagegivelse. Både retten i Danmark og Østrig tog i forbindelse med sagen om tilbagegivelsen stilling til Statsforvaltningens kompetence og en anerkendelse af afgørelsen fra den 24. august 2010, hvor far var blevet tildelt forældremyndigheden midlertidigt. I det næste afsnit vil der derfor laves en fortsat analyse af Oliversagen, hvor det vil blive nærmere undersøgt, hvad den østrigske ret lagde vægt på i forhold til afgørelsen om anerkendelse af afgørelsen og en tilbagegivelse af Oliver.

9.1.2 Tilbagegivelse af Oliver

Anmodningen om at få Oliver tilbagegivet til Danmark blev indgivet den 27. august 2010. Byretten i Graz tog stilling til sagen den 8. november 2010. F begrundede anmodningen med, at M var flyttet med Oliver til Østrig, imens der havde verseret en sag om forældremyndigheden i Danmark. Her blev henvist til, at F den 2. juli 2010 havde startet en sag om forældremyndigheden i den danske Statsforvaltning. Sagen fra den 22. juli 2010 var hermed i direkte forlængelse af den sag, som var blevet indgivet den 2. juli. Statsforvaltningen havde den 24. august 2010 givet F midlertidig fuld forældremyndighed, indtil der lå en endelig afgørelse. Der havde inden flytningen været samvær med Oliver. M nægtede rigtigheden af F's fremstilling af sagen. Det blev påpeget af M, at man ikke fandt det muligt, at Statsforvaltningens afgørelse om midlertidig forældremyndighed til F kunne anerkendes, idet M ved udrejsen havde haft den fulde forældremyndighed, og at der på tidspunktet for udrejsen ikke havde verseret en sag i Danmark. Det fremgik af Ms forklaring, at M var flyttet med Oliver d. 17. juli 2010, og at Oliver allerede den 19. juli 2010 var blevet tilmeldt M's bopæl i Østrig. Oliver havde derfor både haft bopæl og statsborgerskab i Østrig ved anmodningen om

---

⁹⁵ Betænkning nr. 1166, København 1989, om internationale børnebortførelser, side 63-64 og art. 13.

forældremyndigheden den 22. juli 2010. Endvidere påstod M, at en tilbagegivelse af Oliver ville være i strid med den østrigske familie og børnelovgivning, da M var Olivers primære omsorgsperson, og en tilbagegivelse hermed ikke ville være til barnets bedste.

Analyse af den østrigske rets vurdering den 8. november 2010

Udgangspunktet er, at en afgørelse om forældremyndigheden, der er truffet i en kontraherende stat, skal anerkendes og fuldbyrdes i enhver anden kontraherende stat, hvis afgørelsen kan fuldbyrdes i oprindelsesstaten, jf. Europarådskonventionens art. 7. Der var i sagen om Oliver truffet en afgørelse om forældremyndigheden, idet den danske statsforvaltning den 24. august midlertidigt havde overdraget den fulde forældremyndighed til F.

En afgørelse der kan fuldbyrdes

Artikel 7 i Europarådskonventionen stiller krav om, at afgørelsen kan fuldbyrdes i oprindelsesstaten. Afgørelsen ville i Danmark kunne fuldbyrdes, hvis det antages, at Danmark havde den internationale kompetence til at træffe afgørelsen. Der var som nævnt uenighed om, hvorvidt Danmark havde den internationale kompetence, idet man ikke var enig om, hvornår sagen om forældremyndigheden var anlagt. Spørgsmålet var, om sagen var anlagt den 2. juli, hvilket ville resultere i international kompetence til Danmark, eller om sagen først var blevet anlagt den 22. juli, efter at Oliver havde fået bopæl i Østrig. Der kunne derfor stilles tvivl om, hvorvidt afgørelsen fra den 24. august var gyldig og skulle anerkendes. Retten i Østrig tog som belyst i afsnit 6.9.2 om Olivers bortførelse stilling til spørgsmålet. Her vurderede retten, at det ikke kunne fastslås, at afgørelsen fra den 24. august havde en direkte forbindelse til sagen fra den 2. juli. Byretten i Østrig begrundede med, at den danske ret i forbindelse med sigtelsen af M den 7. september 2010 havde udtalt, at sagen om forældremyndigheden først var blevet indgivet til statsforvaltningen den 22. juli. Retten i Østrig udtalte således i forhold til spørgsmålet om den internationale kompetence "*Retten i Østrig har derfor ingen grund til at betvivle den danske ret, som på bedst muligvis er bekendt med de danske procesbestemmelser*".⁹⁶

De danske myndigheder vurderede derimod at de havde den internationale kompetence. Dette fremgår af sagens retsdokumenter, hvor Statsforvaltningen påstår, at afgørelsen fra den 24. august udspringer fra anmodningen den 2. juli, idet anmodningen kun var blevet sat i bero og genåbnet den

---

⁹⁶ Bilag 3, Østrigs dom om tilbagegivelse side, 6

22. juli. Det må antages, at den danske Statsforvaltning har kendskab til, om en sag kan sættes i bero.⁹⁷ Endvidere fremgår det af retsdokumenterne, at retten der udtalte sig om indgivelsen af sagen, den 7. september 2010, ikke havde kendskab til at sagen var indgivet allerede den 2. juli.⁹⁸ Ydermere vurderede den danske byret senere i sagens forløb, at sagen kunne behandles i Danmark.

Byretten i Danmark tog 22.12.2010 stilling til spørgsmålet om den internationale kompetence og tilbagegivelse af Oliver. Spørgsmålet blev behandlet i forbindelse med sagen om forældremyndigheden og Olivers bopæl. Den danske byret vurderede, at der var international kompetence til Danmark, idet sagen var anlagt allerede den 2. juli. Retten udtalte "*Sagen har således reelt verserede uafbrudt i statsforvaltningen fra den 2. juli 2010 til statsforvaltningen afsluttede sagen og på Fs anmodning fremsendte den til retten den 31. august 2010. Da betingelserne i retsplejelovens § 448f var opfyldt den 2. juli 2010, er retten kompetent til at behandle sagen*" Endvidere vurderede den danske byret, at det var bedst for Oliver, hvis F fik forældremyndigheden, og at M udleverede Oliver til Danmark. "*Uanset den tid der er gået, siden Oliver flyttede til Østrig, så finder retten, at det vil være bedst for Oliver, at F får forældremyndigheden.*"⁹⁹

Afgørelsen kunne således fuldbyrdes i Danmark.

Nægtelse af tilbagegivelse af Oliver

Retten i Østrig vurderede, at der kunne ske en nægtelse af anerkendelsen efter Europarådskonventionens art. 10. Retten henviste til, at der kunne ske en afvisning efter art. 10, stk. 1, litra c, afsnit ii. "*I andre tilfælde end de, der er nævnt i artikel 8 og 9, kan anerkendelse og fuldbyrdelse nægtes, hvis barnet, da sagen blev anlagt i oprindelsesstaten, var statsborger i både oprindelsesstaten og modtagerstaten og havde bopæl i modtagerstaten.*"

Olivers statsborgerskab

Det fremgår af retsdokumenterne i sagen, at Oliver både havde statsborgerskab i Danmark og Østrig. Betingelserne omkring statsborgerskabet var hermed opfyldt.¹⁰⁰

---

⁹⁷ Bilag 5, Statsforvaltningens notat 21.10.2010

⁹⁸ Bilag 8

⁹⁹ Bilag 4, side, 11-12, Dansk afgørelse om forældremyndigheden

¹⁰⁰ Bilag 3, Østrigs dom om tilbagegivelse

Olivers bopæl

I forhold til kravet om, at Oliver skulle have haft bopæl i Østrig ved sagens indgivelse, er opfyldelsen af kravet igen betinget af, hvornår man anser sagen for indgivet til den danske statsforvaltning. Der er umiddelbart ikke et klart svar på dette spørgsmål. Hvis der tages udgangspunkt i den østrigske afgørelse, så havde Oliver ved sagens indgivelse både statsborgerskab og bopæl i Østrig, da sagen blev indgivet til den danske statsforvaltning.¹⁰¹ Modsat fremgår det af en senere afgørelse fra den danske domstol i forhold til en endelig afgørelse om forældremyndigheden, at den danske domstol så sig kompetent til at behandle sagen, idet sagen var indgivet inden Oliver havde fået bopæl i Østrig, altså den 2. juni.¹⁰² Der kan derfor stadig stilles tvivl om, hvor Oliver havde sin bopæl ved sagens indgivelse.

Et andet kriterie, som den østrigske domstol behandlede i forhold til afgørelsen, var Olivers tilknytning til Østrig og M. Oliver var tæt knyttet til M og havde en stærk tilknytning til Østrig, idet Oliver var faldet godt til i sin nye børnehave og talte perfekt tysk. Retten fandt hermed, at der ved flytningen var sket en ændring, og at Olivers sædvanlige opholdssted nu var i Østrig. Det var derfor klart, at Olivers fremtid lå i Østrig, særligt da M var vigtig for opdragelsen og forsørgelsen af Oliver. Det var således under alle omstændigheder til Olivers bedste at afvise en anerkendelse og fuldbyrdelse af den danske afgørelse fra den 24. august.

Byretten i Østrig valgte hermed på baggrund af det overstående, at der ikke var sket en bortførelse, at Oliver var godt integreret i Østrig, og at en anerkendelse og fuldbyrdelse skulle afvises med særlig vægt på, at Oliver på tidspunktet for indgivelsen af sagen både havde haft statsborgerskab og bopæl i Østrig, jf. art. 10, stk. 1, litra c, afsnit ii.¹⁰³

Retten vurdering ved anken den 03.03.2011.

Sagen blev anket den 03.03.2011. F anmodede nu om at få den danske byrets afgørelse fra den 22/12-2010 om forældremyndigheden anerkendt af den østrigske domstol og Oliver tilbagegivet. Ved anken udtalte retten i Østrig, at der ved en anmodning efter art. 4 skulle ske en ledsagelse af de dokumenter, som er nævnt i art. 13. Retten henviste til, at retten ikke anså de relevante forældremyndighedscertifikater efter art. 13 litra c som fremlagt for hverken M eller hendes

---

¹⁰¹ Bilag 3, Østrigs dom om tilbagegivelse

¹⁰² Bilag 4, side 11 Dansk afgørelse om forældremyndigheden

¹⁰³ Bilag 3, Østrigs dom om tilbagegivelse

repræsentant. Endvidere stadfæstede retten nægtelsen af udleveringen af Oliver. Til grund for nægtelsen havde retten lagt vægt på, at en nægtelse kunne ske efter art. 10 stk. 1, litra c, afsnit ii, idet Oliver både var statsborger i Østrig og Danmark og havde fået sit sædvanlige opholdssted i Østrig den 17. juli. Ms fulde forældremyndighed fik betydning for afgørelsen, idet det var den fulde forældremyndighed, som retten anså som det afgørende grundlag for at Oliver havde fået et nyt sædvanligt opholdssted den 17. juli. Oliver skulle således ikke tilbagegives til F i Danmark.¹⁰⁴ Sagen fik sin afslutning ved, at F udøvede selvtægt og tog til Østrig, hvor F bortførte Oliver til Danmark og gik under jorden.¹⁰⁵

Kommentar til afgørelsen

Problemstillingen i sagen var, at der ikke var enighed om, hvem der havde den internationale kompetence, og om de danske afgørelser skulle anerkendes. Det østrigske og danske Justitsministerium var enige om, at Haagerkonventionen ikke kunne anvendes i denne sag, da M havde haft fuld forældremyndighed over Oliver ved flytningen. Kravet om en bortførelse efter Haagerkonventionen var hermed ikke opfyldt. Det var derfor Europarådskonventionen, som skulle anvendes i denne sag.¹⁰⁶ Europarådskonventionen fungerer normalt som støtte ved spørgsmålet om anerkendelse, jf. Europarådskonventionen art. 7. Der var dog i denne sag tvivl om, hvorvidt afgørelsen fra 24. juli 2010 skulle anerkendes. Spørgsmålet var, hvorvidt sagen fra 2. juli 2010 skulle anses som lukket den 19. juli. Dette spørgsmål var afgørende i forhold til, om afgørelsen fra den 24. august skulle anerkendes i Østrig, idet en fortsættelse af sagen den 2. juli ville medføre, at Oliver havde haft bopæl i Danmark ved sagens start. Hvor en afslutning den 19. juli ville medføre, at Oliver ved sagens anmodning havde haft bopæl i Østrig. Eftersom der efterfølgende kunne føres en sag om forældremyndigheden over Oliver ved de danske domstole, har den danske domstol, efter at den var blevet kendt med, at der var indgivet en sag allerede den 2. juli, vurderet, at den internationale kompetence var i Danmark. Det kan derfor med en vis forsigtighed antages, at retten i Østrig ved afvisningen af anerkendelsen den 8/11-2010 kan have taget fejl i forhold til den internationale kompetence. Her kan eksempelvis henvises til Østrigs egne ord” *retten i Østrig har derfor ingen grund til at betvivle den danske ret, som på bedst muligvis er bekendt med de danske procesbestemmelser*”.

---

¹⁰⁴ Bilag 9, afgørelse om tilbagegivelse, landsretten i Østrig.

¹⁰⁵ Bilag 10, Anmeldelse af bortførelse til politiet i Østrig

¹⁰⁶ Bilag 13 og 14 Haagerkonventionen kunne ikke anvendes

Ved anken blev en anerkendelse og fuldbyrdelse ligeledes afvist efter art. 10. Her havde retten begrundet nægtelsen med Olivers dobbelt statsborgerskab, samt at man vurderede, at Oliver havde fået et nyt opholdssted i Østrig den 17. juli som følge af M's fulde forældremyndighed. Det er, som nævnt den ret, hvor barnet er bortført til, som træffer afgørelse om tilbagegivelse af barnet, og det må derfor antages, at det er denne domstols afgørelse der er den afgørende. Det antages derfor at Oliver ud fra Konventionssamarbejdet, ikke skulle tilbagegives til Danmark.

9.1.3 Tilbagegivelse fra Danmark til Grækenland efter Europarådskonventionen

TFA2013.619Ø

Parterne havde to fælles børn og fælles forældremyndighed. Fra sommeren 1998 havde de haft deres fælles bopæl i Grækenland. I 2005 gik parterne fra hinanden, hvorefter børnene fik bopæl hos M med samvær hos F. M valgte i februar 2012 at flytte til Danmark med børnene. F fik efterfølgende den 14. maj 2012 ved en afgørelse i Grækenland midlertidig fuld forældremyndighed over børnene. F anmodede på baggrund af den græske afgørelse om tilbagegivelse af de to børn. F valgte i forhold til sin anmodning om tilbagegivelse af børnene både at benytte Europarådskonventionen og Haagerkonventionen. I den primære påstand blev der påstået, at afgørelsen om fuld forældremyndighed til F skulle anerkendes og fuldbyrdes ved en tilbagegivelse efter Europarådskonventionen. Subsidiært skulle der ske en tilbagegivelse efter Haagerkonventionen.

Det blev af retten vurderet, at der var sket en ulovlig bortførelse, eftersom M var flyttet med børnene til Danmark uden et samtykke fra F eller en retlig afgørelse på, at børnene kunne få bopæl i udlandet. I forhold til den græske afgørelse fra den 14. maj 2012 fandt retten, at denne afgørelse som udgangspunkt skulle anerkendes og fuldbyrdes i Danmark, idet den kunne fuldbyrdes i Grækenland. Børnene havde i de senere år haft et aftagende samvær med F, og samværet havde inden flytningen været yderst begrænset. I forbindelse med retssagen blev der lavet en børnesamtale, hvor det kom frem, at børnene ønskede at blive i Danmark og ikke havde et ønske om kontakt med F. Retten vurderede hermed på baggrund af børnesamtalen, at det ville være til skade for børnene, hvis man mod deres vilje sendte dem tilbage til F, som de ikke ønskede kontakt med. Det blev særligt lagt til grund for afgørelsen, at børnene var i en alder af 13 og 15 år og blev vurderet modne nok til selv at kunne give udtryk for deres mening og behov. Tilbagegivelsen blev hermed nægtet, da en

tilbagegivelse ville være i strid med de danske grundlæggende principper om familie og børns retsforbehold, jf. Børnebortførelseslovens § 6, nr. 1, jf. Europarådskonventionens art. 10 stk. 1, a.¹⁰⁷

9.2 Bortførelse og tilbagegivelse efter Haagerkonventionen af 1980

Er et barn under 16 år bortført eller tilbageholdt inden for de stater, som er tiltrådt Haagerkonventionen, kan enhver person eller myndighed, som er blevet unddraget sine rettigheder ved barnets bortførelse eller tilbageholdelse, anmode centralmyndigheden om hjælp til at få tilbagegivet barnet, jf. art. 8. Det er således et krav for at anvende konventionen, at der reelt set er sket en unddragelse af nogle rettigheder ved bortførelsen eller tilbageholdelsen.¹⁰⁸ Som nævnt tidligere, anses en flytning eller tilbageholdelse for at være ulovlig, hvis den strider imod en forældremyndighedsindehavers rettigheder, som blev udøvet på det tidspunkt, hvor barnet blev bortført eller tilbageholdt, jf. konventionens art. 3. En anmodning om tilbagegivelse skal indeholde oplysninger om ansøgeren, barnet og den person, der har bortført barnet, da det er vigtigt for sagen, at personerne kan identificeres. Ved anmodningen skal ansøgeren kunne fremvise de nødvendige dokumenter og afgørelser, herunder dokumentation på forældremyndigheden, samt en begrundelse for den eventuelle tilbagegivelse. Begrundelsen skal være til støtte for ansøgerens krav om at få barnet tilbageleveret, jf. art. 8 litra a-d.¹⁰⁹ Endvidere skal de vedlagte dokumenter være oversat til modtagerlandets sprog, jf. art. 24. Er barnet bortført til Danmark, vil der også kunne henvises til Børnebortførelseslovens § 14 stk. 1.

Ved anmodningen forpligtes de kontraherende stater også til at give retshjælp og juridisk rådgivning, jf. art. 25. Den part, der anmoder om tilbagesendelse af barnet, skal således have samme ret til retshjælp og juridisk rådgivning, som en person der er statsborger i staten eller har fast bopæl i staten.

Efter Haagerkonventionens artikel 10 skal Centralmyndigheden i den stat, hvor barnet opholder sig, træffe alle de passende foranstaltninger for at finde barnet og opnå en frivillig tilbagegivelse. Er det ikke muligt med en frivillig tilbagegivelse, må den stat, som barnet befinder sig i, yde hjælp til at

---

¹⁰⁷ TFA2013.619Ø Karnov

¹⁰⁸ Bilag 13 og 14

¹⁰⁹ Bekendtgørelse af Haagerkonventionen af 25. oktober 1980 om de civilretlige virkninger af internationale barnebortførelser, art. 8

tvangshente barnet, så det kan tilbagegives til sit hjemland. En tilbagegivelse skal behandles så hurtigt som muligt, og der skal derfor træffes en afgørelse inden 6 uger efter, at centralmyndigheden modtog sagen.¹¹⁰ Er der ikke truffet en afgørelse inden for de seks uger, kan der via staternes centralmyndighed bedes om en redegørelse for, hvorfor afgørelsen er forsinket, jf. art. 11.

Den kontraherende stat, hvor barnet befinder sig, skal, hvis barnet er bortført eller tilbageholdt i staten, træffe afgørelse om, at barnet straks skal tilbagegives til barnets oprindelige bopælsland, jf. artikel 12, 1. pkt. Inden staten træffer en afgørelse, skal staten sikre, at der er sket en ulovlig bortførelse. Staten vil derfor, som nævnt tidligere, skulle undersøge, hvor barnet har sin bopæl, hvordan forældremyndigheden er tillagt over barnet, og om rettighederne efter forældremyndigheden blev udøvet på tidspunktet for bortførelsen eller tilbageholdelsen. Endvidere skal det undersøges, om selve anmodningen er indgivet inden for den 1-årsfrist, som er fastsat i konventionen. I de tilfælde, hvor der er blevet anmodet om tilbagegivelse efter udløbet af den fastsatte periode på et år, skal den judicielle eller administrative myndighed i staten stadig beslutte, at barnet skal gives tilbage til dets oprindelige bopælsland, medmindre det kan godtgøres, at barnet efter bortførelsen er faldet til i sine nye omgivelser i staten, jf. artikel 12, 2 pkt.¹¹¹

Er et barn bortført til Danmark, vil Børnebortførelsesloven § 10 blive anvendt i forhold til tilbagegivelsen. Her er konventionens bestemmelser omskrevet til national lov. Det fremgår af § 10, at børn, som er bortført her til landet, eller som ulovligt tilbageholdes her, skal tilbagegives til den forældremyndighedsindehaver, som barnet tilbageholdes fra, hvis denne person anmoder om at få barnet tilbage til sig. På samme måde som i konventionen er det en forudsætning for tilbagegivelsen, at barnet før bortførelsen eller tilbageholdelsen havde bopæl i en stat, som er tiltrådt Haagerkonventionen. Og at bortførelsen har været i strid med forældremyndighedsindehaverens rettigheder, som blev udøvet på tidspunktet for bortførelsen.¹¹²

---

¹¹⁰ <http://boernebortfoerelse.dk/regler/haagerkonventionen-af-1980/>

¹¹¹ Bekendtgørelse af Haagerkonventionen af 25. oktober 1980 om de civile retlige virkninger af internationale barnebortførelser, artikel 3, 7, 8 og 12

¹¹² Bekendtgørelse af lov om international fuldbyrdelse af forældremyndighedsafgørelser m.v. (internationale børnebortførelser)

9.3 Nægtelse af tilbagegivelse

9.3.1 Ikke udøvede forældremyndighed

En tilbagegivelse kan nægtes, hvis ansøgeren ikke udøvede de rettigheder, personen var blevet givet via forældremyndigheden, eller hvis ansøgeren havde samtykket til barnets ophold i udlandet, jf. art. 13. litra a. Det tilfælde, hvor et barn har opholdt sig i over et år i udlandet, uden at ansøgeren har anmodet om tilbagegivelse, kan betragtes som en manglende udnyttelse af forældremyndigheden, idet forælderen herved synes at have affundet sig med, at barnet har bopæl i udlandet. En tilbagegivelse vil her særligt kunne afvises, hvis barnet er faldet godt til i det nye land. Her kan også henvises til Børnebortførelsesloven § 11 stk. 1.

9.3.2 Risiko for fysisk eller psykisk skade

Ifølge Konventions artikel 13, litra b kan en tilbagegivelse også nægtes hvis, der er en alvorlig risiko for, at tilbagegivelsen vil udsætte barnet for fysisk eller psykisk skade eller på anden måde sætte barnet i en situation, som det ikke bør tåle. Den judicielle eller administrative myndighed skal hermed i forbindelse med afgørelsen tage hensyn til de individuelle omstændigheder, der gør sig gældende i den konkrete sag. Der skal derfor tages udgangspunkt i de oplysninger vedrørende barnets sociale forhold, som er fremskaffet via centralmyndigheden eller en anden myndighed i den stat, hvor barnet er bortført fra.¹¹³ Det at et barn er faldt godt til i det nye land og ønsker at blive, kan normalt ikke anses som en begrundelse for en nægtelse efter denne bestemmelse. Der skal således en ekstraordinær begrundelse til, før at der kan ske en nægtelse. Barnet må således være stillet i en situation, hvor en tilbagegivelse er mere skadelig, end hvad barnet kan tåle.¹¹⁴ Begrebet barnets bedste antages hermed ikke at blive tillagt en særlig værdi i forhold til en nægtelse. Dette synes umiddelbart både at være gældende ved en nægtelse på grund af risiko for skade på barnets sjælelige eller legemlige sundhed, samt ved en direkte modsættelse af tilbagegivelsen. Her kan henvises til TFA 2016/65VLK, hvor 2 børn skulle sendes tilbage til F i Østrig. Landsretten i Danmark havde begrundet afgørelsen med, at det, at børnene trivedes i Danmark og ønskede at blive i Danmark, ikke kunne sandsynliggøre en risiko for, at en tilbagegivelse ville være til skade for deres sjælelige og legemlige sundhed. Omstændighederne kunne heller ikke anses som en direkte modsættelse af tilbagegivelsen. Der kunne derfor ikke ske en nægtelse efter Børnebortførelseslovens § 11 nr. 2-3. I forhold til, hvornår der i praksis kan ske en nægtelse efter § 11 nr. 2-3, kan der henvises til TFA2015ØLK, hvor 2

---

¹¹³ Haagerkonventionen art. 13.

¹¹⁴ Status efter 20 år med Haagerkonventionen om internationale børnebortførelser

ud af 3 børn ikke skulle tilbagegives til Israel. Under børnesamtalen havde B og C givet udtryk for, at de ville blive i Danmark. C havde savnet M meget, da han havde boet i Israel hos F. F havde været meget væk, og det havde været svært for C at trives i Israel. Efter at C var kommet til Danmark, havde han ikke ønsket kontakt til F. B var en pige og fandt det meget vigtigt som pige at bo sammen med sin mor, som hun var tæt knyttet til. Både B og C havde en alder (10 og 12 år) og en modenhed, der gjorde, at der skulle lægges vægt på deres mening. Både fogedretten og Landsretten vurderede således, at der kunne ske en nægtelse efter Børnebortførelseslovens § 11 nr. 2, idet der var en risiko for, at en tilbagegivelse ville være til skade for deres sjælelige og legemlige sundhed. Det tredje barn blev tilbagegivet til Israel efter eget ønske.

9.3.3 Modsætter sig tilbagegivelsen

Det vil endvidere være muligt at nægte en tilbagegivelse, hvis barnet sætter sig imod tilbageleveringen, jf. art. 13 litra b, 2 pkt. Her vil der, som nævnt ved overstående undtagelse, ske en vurdering af, om barnet har nået en alder og særlig modenhed, der gør, at der bør tages hensyn til barnets mening.¹¹⁵ Konventionen finder ikke anvendelse på børn over 16 år, da man fandt det til skade for den unge, hvis en person i denne alder blev tvunget til en tilbagesendelse mod sin vilje. Barnets alder har således stor betydning i forhold til en nægtelse efter denne bestemmelse. Bestemmelsen har ikke en direkte grænse for, hvornår man skal tage barnets mening i betragtning, men det antages, at jo tættere på de 16 år, jo mere vil barnets mening komme i betragtning. Barnets ønske om at bo hos en bestemt forælder vil normalt ikke være nok til en nægtelse efter denne bestemmelse, idet en modsættelse kræver, at barnet med ord eller handling aktivt sætter sig imod en tilbagegivelse.¹¹⁶

Er barnet bortført til Danmark, vil en nægtelse kunne ske efter Børnebortførelsesloven § 11, nr. 1-4. Hvis en nægtelse ikke kan ske efter betingelserne i Haagerkonventionens artikel 13, vil udgangspunktet være, at der skal ske en tilbagegivelse, dog kan der under særlige omstændigheder alligevel nægtes en tilbagegivelse, såfremt at tilbagegivelsen ikke vil være forenelig med de grundlæggende principper til beskyttelse af menneskelige friheder og rettigheder. Principperne tager

---

¹¹⁵ Børnebortførelseslovens § 11 og Haagerkonventionen art. 13

¹¹⁶ Status efter 20 år med Haagerkonventionen om internationale børnebortførelser

udgangspunkt i den anmodede stats principper og lovgivning, jf. Haagerkonventionen af 1980, art. 20, jf. Børnebortførelseslovens § 11 nr. 4.¹¹⁷

9.4. Analyse af sager om tilbagegivelse til Danmark efter Haagerkonventionen

9.4.1 Norge-sagen

Der blev i afsnit 6.9.1 redegjort for Norge-sagen i forbindelse med sondringen mellem en lovlig og ulovlig flytning fra Danmark. Det blev nævnt i redegørelsen, at S var 2 år gammel, da forældrenes samliv ophørte. S havde fået bopæl hos M og samvær med F. Der blev endvidere redegjort for, at M inden flytningen til Norge havde indgivet en sag til Statsforvaltningen omkring ophævelse af den fælles forældremyndighed og ændring af S' bopæl. Formålet med indgivelsen af sagen var at få afgjort, om M kunne flytte med S til Norge. Sagen blev behandlet i byretten den 17. marts 2016, hvor Ms subsidiære påstand blev taget til følge. Forældremyndigheden skulle hermed fortsætte med fortsat bopæl til M.¹¹⁸ M betragtede afgørelsen som en ret til at kunne flytte med S til Norge. M og S flyttede derfor til Norge den 08.04.2016, hvor S hurtigt begyndte i en norsk skole. F valgte efterfølgende den 11. april 2016 at anmode om tilbagegivelse af S efter Haagerkonventionen. Den norske ret behandlede sagen både i byretten den 6. juni 2016 og i Landsretten den 31. august 2016. Retten vurderede, at den danske afgørelse, som M mente, gav hende ret til at bo i Norge med S, ikke havde taget stilling til, om S kunne få bopæl i udlandet. Ved behandlingen af sagen i landsretten den 31.08.2016 blev det således endeligt afgjort, at S skulle tilbagegives til F i Danmark.¹¹⁹

Analyse af rettens vurdering i forhold til en tilbagegivelse

I forhold til rettens afgørelse blev der lagt vægt på, at flytningen til Norge var en bortførelse efter konventionens art. 3, idet flytningen havde været i strid med F's rettigheder efter forældreansvarslovens § 3, da F ikke havde givet sit samtykke til, at S kunne bo i Norge. Ydermere fandt retten, at vilkårene for en tilbagegivelse var opfyldt, eftersom F både inden og efter flytningen havde udøvet sine rettigheder i forhold til S. Her henviste retten til, at rettighederne var blevet udøvet ved samværet med S og ved selve anmodningen om tilbagegivelsen. Det var derfor det klare udgangspunkt, at S skulle tilbagegives. S havde i forbindelse med sagen givet udtryk for, at hun

---

¹¹⁷ Bekendtgørelse af lov om international fuldbyrdelse af forældremyndighedsafgørelser m.v. (internationale børnebortførelser) og Haagerkonventionen.

¹¹⁸ Bilag 1

¹¹⁹ Bilag 3

ønskede at blive i Norge hos sin mor. S var i den børnesagkyndige rapport blevet vurderet til at have en alder, der gav hende forståelse for, hvad sagen handlet om.¹²⁰

For at der kan ske en nægtelse af den anmodede tilbagegivelse, kræver det, at der er tale om særlige foranstaltninger. Disse omstændigheder er fastlagt i konventionens art. 13. Der kan således kun ske en nægtelse, hvis et af vilkårene i art. 13 er opfyldt. Den norske ret udtalte i forhold til en nægtelse, at undtagelserne til en tilbagegivelse i praksis skal tolkes meget snævert for ikke at undergrave konventionens formål.¹²¹

I denne sag ønskede S at blive i Norge hos sin mor og ønskede hermed ikke at blive tilbagegivet til F i Danmark. Det fremgår af Haagerkonventionens art.13, litra b, 2pkt., at modtagerstaten ikke er forpligtet, hvis det kan godtgøres, at barnet modsætter sig en tilbagegivelse, og at barnet er nået en alder og modenhed, hvor der bør tages hensyn til barnets mening. Det er ikke nærmere beskrevet i konventionen, hvordan en modsættelse skal tolkes, men det oplyses, at der i vurderingen skal tages hensyn til oplysningerne om barnets sociale baggrund. Retten udtalte i forhold til barnets mening efter art. 13 litra b, 2 pkt., jf. den norske børnebortførelseslov § 12c, at det krævede en stærk overbevisning fra barnet, hvis barnets mening skulle kunne udløse undtagelsen og nægte en tilbagegivelse af barnet. S var på tidspunktet for sagens gang fyldt 11 år og var i den børnesagkyndige rapport blevet vurderet til at være moden nok til at kunne forstå sagens omstændigheder. Hun ønskede at blive i Norge, fordi hun ville blive hos sin mor og var glad for at bo i Norge. Retten vurderede, at det ud fra S' alder og modenhed var naturligt at lægge vægt på hendes mening. Det at retten fandt det naturligt at lægge vægt på S' mening skulle ikke tolkes som en garanti for, at S' ønske ville blive efterkommet af retten. Her lagde retten vægt på, at trods S' modenhed, alder og mening, så skulle det også tages i betragtning, at S var i en vanskelig situation, idet hun stadig var ret ung. Hendes primære omsorgsperson, som hun havde haft bopæl hos i 9 år, var flyttet til udlandet, hvilket stillede S i en situation, hvor S kunne føle sig nødsaget til at bo i Norge. S' mening var derfor ikke ensbetydende med, at hun direkte modsatte sig en tilbagegivelse til Danmark, særligt da det stod M frit for at flytte med S tilbage til Danmark. Det blev derfor af retten vurderet, at S' modstand i forhold til tilbagegivelsen ikke kunne anses som en aktiv overbevisning om, at hun ikke ville tilbagegives til

---

¹²⁰ Bilag 2, side 5-6

¹²¹ Bilag 2, side

Danmark. En nægtelse kunne således ikke gives efter den norske børnebortførelseslov § 12c, jf. Konventionens art. 13, litra b, 2 pkt.¹²²

Det blev i sagen også efterprøvet, om en tilbagegivelse ville påføre barnet psykisk eller fysisk skade, jf. art. 13 litra b, 1pkt. Her blev der gjort opmærksom på, at der efter denne bestemmelse ikke kunne ske en nægtelse ud fra det, der i almindelighed er bedst for barnet. Det kræves derfor, at der ved denne undtagelse ligger skærpede årsager til grund for nægtelsen. Det fremgik af sagens oplysninger, at S var sensitiv, men egnet til et miljøskifte. Både M og F var vigtige for S, og hun havde gode relationer til dem begge. S havde en tæt tilknytning til M, som blev vurderet til at være det centrale omdrejningspunkt for S. Ligeledes havde S et godt forhold til F og hans familie. Der blev yderligere lagt vægt på, at eftersom S var sensitiv, kunne der godt komme nogle psykiske reaktioner på en tilbagegivelse, særligt eftersom M ikke havde planer om at flytte tilbage til Danmark. Modsat blev der lagt vægt på, at S havde et forhold til F og en tryk tilknytning. Der var derfor ikke argumenter for, at der ved en tilbagegivelse ville være en risiko for, at det ville påføre S psykisk eller fysisk skade. Byretten vurderede således, at S skulle tilbagegives til Danmark. Sagen blev anket, hvor landsretten stadfæstede byrettens afgørelse. Efterfølgende valgte M igen at søge om den fulde forældremyndighed ved de danske domstole, hvor M i landsretten vandt den fulde forældremyndighed, hvorefter S på lovlig vis flyttede med M til Norge.¹²³

Konklusion til Norge-sagen

Med hensyn til begrebet at sætte sig imod tilbagegivelsen, kan det ud fra Norge-sagen konkluderes, at det ikke er tilstrækkeligt i forhold til en nægtelse, at barnet helst vil blive hos den forælder, der har bortført barnet. Baggrunden for denne konklusion er, at den norske ret ikke fandt, at S' ønske om at blive hos sin mor i Norge kunne anses som en nægtelse af selve tilbagegivelsen. Det antages derfor, at der skal noget ekstraordinært til, i forhold til en nægtelse, end barnets eget ønske.

9.4.2 Tilbagegivelse fra Polen

Byretten i Ostrów Mazowiecka modtog den 13.01.2014 en anmodning om at få tilbagegivet Ma på knap 4 år efter Haagerkonventionen. Ved anmodningen ønskedes det, at Ma blev tilbagegivet til F i Danmark. M havde polsk statsborgerskab, F havde dansk statsborgerskab, og Ma havde dobbelt statsborgerskab. Parterne havde ud fra en omsorgs- og ansvarserklæring fælles forældremyndighed

---

¹²² Bilag 2, side 6-7

¹²³ Bilag 2, side 7-8

og havde, indtil Ma var 3 år gammel, levet sammen. Under samlivet lærte M dansk og fik arbejde i Danmark. F's arbejde var af international karakter, hvor han ofte var på forretningsrejser i udlandet. Disse varede normalt fra et par dage til et par uger. I begyndelsen af sommeren 2013 valgte F at gå fra M. F havde etableret et forhold til en anden kvinde og flyttede i en campingvogn, som stod parkeret ca. 6 km fra den lejlighed, hvor M boede sammen med Ma. F bevarede kontakten til Ma efter samlivets ophævelse, idet F både havde samvær og telefonisk kontakt med Ma. Ydermere stod F for mange af udgifterne i forhold til forsørgelsen af Ma. Den 19.09.2013 rettede M henvendelse til Vielseskontoret i Stary Lubo-tyń. (Polen) Her anmodede M om, at Ma's fødselsattest, som var udstedt i Danmark, skulle optages i det polske civilstandsregister. Samtidig afgav hun en erklæring om, at barnets far var udlænding, men at M ikke havde kontakt til ham eller var kendt med hans bopæl eller opholdssted. M forlod Danmark sammen med Ma den 17.10.2013. Efter deres ankomst til Polen blev Ma udmeldt af sin børnehave i Danmark, og F blev underrettet om flytningen. To dage efter at M var udrejst med Ma, indgav F en anmodning om tilbagegivelse af Ma efter Haagerkonventionen. F fik den 30.10.2010 midlertidig fuld forældremyndighed. Den danske byret tog den 19.02.2014 stilling til forældremyndigheden og vurderede, at M skulle have den fulde forældremyndighed. Afgørelsen blev anket, og under sagen om tilbagegivelsen var det således den midlertidige afgørelse, der havde retskraft.¹²⁴ Den polske byret nægtede at tilbagegive Ma efter art. 13 litra b, 1 pkt., idet retten fandt, at der var en alvorlig risiko for, at barnet psykisk ville tage skade af en tilbagegivelse, da Ma var meget knyttet til M. Den polske landsret behandlede anken den 19.02.2015, hvor byrettens afgørelse blev omstødt. Ma skulle således tilbagegives til F i Danmark.

Afgørelsen fra den polske byret

Den polske byret fandt det ubetvivlet, at der var sket en bortførelse efter art. 3, idet der ved flytningen havde været fælles forældremyndighed. Der var således sket en bortførelse, hvor M havde taget Ma med til Polen uden at orientere F eller få et samtykke til flytningen. Ma skulle således som udgangspunkt tilbagegives efter art. 12. Retten udtalte dog, at der kunne ske en nægtelse af tilbagegivelsen efter art. 13, litra b, 1 pkt., da man vurderede, at en tilbagegivelse kunne påføre Ma psykisk skade. I forhold til nægtelsen lagde byretten vægt på, at der ved fortolkningen af konventionen bør tages hensyn til barnets bedste. Retten udtalte, at M ikke kunne tvinges til at flytte

---

¹²⁴ Bilag 11, Polsk afgørelse om tilbagegivelse

med tilbage til Danmark, hvilket ville betyde en adskillelse af Ma fra sin primære omsorgsperson. Det var ved en børnesagkyndig rapport påvist, at Ma havde et stærkt følelsesmæssigt bånd til M. De sagkyndige vurderede, at M som den primære omsorgsperson opfyldte Ma's behov, og en adskillelse fra M kunne være skadeligt for Ma, eftersom det var videnskabeligt bevist, at et sådant miljøskifte ofte påvirker barnet. Endvidere blev der lagt vægt på, at Ma trods et godt forhold til F ikke vurderedes til at have den samme tilknytning til F, da F i en mindre grad havde deltaget i Ma's hverdag. M påstod i retten, at F ikke på forsvarlig vis kunne udøve forældremyndigheden grundet anklager om et alkoholmisbrug samt andre anklager om lignende forhold. Retten afviste denne påstand ud fra det synspunkt, at havde barnet i virkeligheden været udsat for skade, så ville hun helt sikkert have nægtet samvær med F. Den polske byret valgte at nægte en tilbagelevering af Ma til F i Danmark, idet adskillelsen fra M ville indebære en alvorlig risiko for psykisk skade hos barnet, jf. art. 13 litra b, 1pkt.¹²⁵

Afgørelse fra den polske landsret.

Ved appelsagen havde F stadig den fulde forældremyndighed ud fra den midlertidige afgørelse fra Statsforvaltningen. Ved appellen tog den polske landsret stilling til, om afgørelsen i forhold til nægtelsen efter art. 13 litra b, 1 pkt., var en fejlagtig og forkert tolkning af konventionen. Retten udtalte i forhold til påstanden om fortolkningen af art. 13. litra b, 1pkt., at betegnelsen alvorlig risiko for psykisk skade efter loven og logikkens normer med ingen undtagelse måtte fortolkes på en overskydende måde, da sådan en fortolkning kunne ødelægge konventionens formål, og konventionen kunne således miste sin mening og relevans. Omkring den polske byrets vurdering af, at en adskillelse fra M kunne falde ind under undtagelsen i art. 13 litra b, 1pkt blev det af landsretten nævnt, at det ikke krævede specialviden for at forstå, at enhver dybtgående ændring i et barns omgivelser kunne medføre en risiko for psykisk skade hos et barn. Denne situation kan være en konsekvens af en tilbagelevering efter konventionen. Dette måtte desværre være en uundgåelig omkostning ved at genoprette status quo inden bortførelsen. Retten understregede samtidig, at den konstatering, at et barn i takt med den forløbne tid var blevet vant til de nye omgivelser, heller ikke var nok til at anvende denne undtagelse i konventionen. Den konkrete tolkning af art. 13. litra b, 1pkt er således, at der er tale om en situation, hvor en tilbagegivelse ville være helt utåleligt for barnet. Retten var således enig med appellen om, at der ikke var nogle alvorlige risici ved, at Ma kom tilbage

---

¹²⁵ Bilag 11, Polsk afgørelse om tilbagegivelse

til Danmark. Her lagde retten også vægt på, at M kunne rejse med tilbage til Danmark, indtil sagen om forældremyndigheden var færdigbehandlet. Der blev også lagt vægt på, at Ma havde bevaret gode relationer til F, og at man vurderede, at de to følte sig godt tilpas sammen. F blev af retten vurderet til at kunne skabe stabilitet og tage sig godt af Ma. Det kunne derfor ikke antages, at Ma's tilbagevenden til Danmark ville udsætte ham for nogle risikable oplevelser. Her blev særligt lagt vægt på, at Ma de første tre et halvt år havde haft det godt i Danmark, og at Ma ikke havde forladt landet, fordi han havde det dårligt eller var udsat for fare. Baggrunden for flytningen havde været M's ønske om at forlade Danmark grundet samlivets ophævelse. Landsretten i polen fandt det hermed bedst for Ma, at der skete status quo, og at Ma kom tilbage til Danmark.¹²⁶

Kommentar til afgørelsen

Konventionen er således først og fremmest et instrument for at gennemføre retsproceduren og tilbagelevere barnet til det land, det er bortført fra. En nægtelse kan hermed kun ske i helt særlige tilfælde, og bestemmelserne i konventionen må ikke tolkes udvidende. I byretten var undtagelsen efter art. 13. litra b, 1pkt. blevet tolket udvidende, hvilket undergravede konventionens formål. Der skal således utålelige forhold til, før en nægtelse kan ske efter denne bestemmelse. Her kan eksempelvis nævnes, hvis F havde været farlig for sine omgivelser.

9.5. Analyse af sager om tilbagegivelse fra Danmark efter Haagerkonventionen

9.5.1 U.2017.894

M og F var bulgarske statsborgere. Ved skilsmissen i 2011 fik M efter bulgarsk lov forældremyndigheden over parrets to børn alene. Ved en anke i 2014 fik M tilladelse til at udstede et pas til b1 og b2, samt mulighed for at tage dem med på udlandsrejser til visse lande uden at F skulle samtykke til rejsen, herunder Danmark. Rejserne var dog betinget af, at rejsen ikke skulle foregå i det tidsrum, hvor F havde samvær. I 2015 udrejste M med børnene til Danmark uden at informere F. Eftersom rejsen var et bopælsskifte, som F ikke havde givet sit samtykke til, blev der indgivet en sag om tilbagegivelse efter Haagerkonventionen. I forbindelse med sagen afgav den bulgarske centralmyndighed en erklæring om, at M efter bulgarsk lov ikke måtte ændre børnenes bopæl uden et samtykke fra F. Spørgsmålet var således, om der på grund af M's fulde forældremyndighed var sket en bortførelse og ulovlig tilbageholdelse.

---

¹²⁶ Bilag 11, Polsk afgørelse om tilbagegivelse

Sagen ved fogedretten

F havde nedlagt påstand om tilbagegivelse af børnene, født i 2005 og 2007. F påstod, at flytningen til Danmark havde været ulovlig efter Børnebortførelseslovens kap 4. Handlingen havde været i strid med de rettigheder, F havde efter bulgarsk lov, hvor børnene havde haft bopæl inden flytningen. Her lagde F til grund for sin påstand, at det fremgik af erklæringen fra de bulgarske myndigheder, at M ikke kunne flytte uden et samtykke fra F. Yderligere kunne der henvises til den bulgarske dom om udstedelse af pas. Rettighederne ud fra forældremyndighedsbegrebet skulle således forstås anderledes end efter dansk lov. Ydermere henviste F til, at han straks havde anmodet om tilbagegivelse, og at pigerne var så små, at der ikke skulle tages hensyn til en modsættelse af tilbagegivelsen. Endvidere var en tilbagegivelse hverken til fysisk eller psykisk skade for børnene. Her henviste F til, at der ud fra retspraksis skal noget ganske særligt til, før en tilbagegivelse er til skade. Ydermere havde pigerne haft det godt hos ham, når de havde været på samvær. M nedlagde modsat påstand om, at børnene skulle blive hos hende, da flytningen efter den danske børnebortførelseslov § 10 havde været lovlig. Og at der i øvrigt kunne ske en nægtelse efter § 11 nr.2, 3 og 4. M havde haft den fulde forældremyndighed ved flytningen, og M påstod, at erklæringen fra den bulgarske centralmyndighed var forkert. Skulle det vise sig, at erklæringen var rigtig, ville det i realiteten være en stavnsbinding af hende til Bulgarien. M henviste til den dom, hvor M havde fået den fulde forældremyndighed, som hun mente, gav hende en ret til at kunne flytte, og at F kun havde samværsret. Ydermere mente hun, at en tilbagegivelse kunne nægtes, da en stavnsbinding af hende og børnene ville være imod de danske grundlæggende frihedsrettigheder. Endvidere ville en tilbagegivelse være til skade for børnene, idet de havde boet sammen med M siden 2009 og var faldet godt til i Danmark. Til sidst påstod hun, at en nægtelse kunne ske, da børnene modsatte sig en tilbagegivelse. Der skulle ved retten tages stilling til, om der var sket en ulovlig bortførelse efter Børnebortførelseslovens § 10 og Haagerkonventionen art. 3. Det fremgik af en bulgarsk afgørelse, at M havde fået forældremyndigheden alene, og F havde fået samværsret. Efter konventionen og Børnebortførelsesloven er en bortførelse ulovlig, hvis handlingen strider imod en forældremyndighedsindehavers rettigheder ifølge loven i det land, hvor barnet havde bopæl inden flytningen. Ud fra forarbejderne til § 10 fremgår det, at en forælder med kun samværsret ikke kan kræve en tilbagegivelse. Det er hermed efter § 10 en betingelse, at der er nogle forældremyndighedsrettigheder, der er blevet krænket. En forælder med kun samværsret efter dansk lov ville således ikke have medbestemmelsesret i forhold til, i hvilket land barnet skulle bo.

Det fremgik af erklæringen fra det bulgarske justitsministerium (centralmyndigheden), at det i henhold til bulgarsk lov ikke var tilfældet, at den fulde forældremyndighed efter landets regler også gav forælderen tilladelse til at bestemme bopælen uden et samtykke. En ændring af barnets bopæl krævede således et samtykke fra begge forældre.

Fogedretten lagde således vægt på, at trods den fulde forældremyndighed måtte det antages, at F efter bulgarsk lov havde medbestemmelsesret i forhold til børnenes bopæl, og at F hermed havde nogle forældremyndighedsrettigheder efter Haagerkonventionens forstand, jf. art. 5a, jf. Børnebortførelseslovens § 10 stk. 2 nr. 1. På baggrund af overstående fandt fogedretten, at flytningen havde været ulovlig, jf. Børnebortførelseslovens § 10.

Efterfølgende tog fogedretten stilling til, om der kunne ske en nægtelse efter lovens § 11. (konventionens art. 13). Fogedretten lagde ved afgørelsen vægt på, at F ikke nødvendigvis ønskede, at børnene fik bopæl hos ham, men at børnene skulle komme tilbage til Bulgarien. Begge børn havde modsat sig at skulle sendes tilbage til F. Særligt b1 på 11 år havde i børnesamtalen givet udtryk for, at hun ikke ønskede at blive sendt tilbage. Man vurderede, at b1 var så tilpas moden, at der skulle tages hensyn til hendes mening. Der var derfor en risiko for, at det ville være til skade for b1 at tvinge hende mod hendes vilje til at flytte tilbage til F. B2 var 8 år og havde hele livet levet med sin søster, som hun var meget tæt knyttet til. Retten vurderede derfor, at det ville være til skade for b2 at adskille hende fra b1. Anmodningen blev således afvist på baggrund af børnenes modsættelse og risikoen for skade af B2. Retten fandt hermed, at der kunne ske en nægtelse efter § 11 nr. 2.

Landsrettens vurdering

I forhold til spørgsmålet, om der var sket en bortførelse, lagde landsretten vægt på, at man kunne se ud fra retspraksis i Bulgarien, at forældremyndighedsbegrebet i denne stats lovgivning var underlagt nogle begrænsninger, som ikke var kendt efter dansk ret, herunder bopælsskifte og udlandsrejser. Retten støttede således fogedrettens afgørelse om, at flytningen havde været ulovlig efter Børnebortførelseslovens § 10. Omkring nægtelsen efter lovens § 11, nr. 2 og 3 lagde landsretten vægt på, at børnene var bulgarske statsborgere, og at det faktum, at børnene var faldet godt til i Danmark, ikke var ens betydende med, at de inden flytningen havde haft det dårligt i Bulgarien. Børnenes holdning syntes derfor at bære præg af, at de ikke ville bo hos F, og ikke fordi det ville være til skade for dem. Der var således ikke grundlag for at antage, at der var en risiko for, at hjemgivelsen ville være til skade for børnenes sjælelige eller legemlige sundhed. Der ville således ikke være en fare for,

at det ville sætte børnene i en situation, som de ikke kunne tåle. Landsretten tog hermed F's påstand om en tilbagegivelse til følge.

Højesterets vurdering

Ved Højesteret blev der igen taget stilling til, om der var sket en bortførelse efter Børnebortførelseslovens § 10. Her redegjorde Højesteret for, at en bortførelse er ulovlig, hvis handlingen strider imod forældremyndighedsindehaverens rettigheder efter loven i den stat, hvor barnet havde sin bopæl inden udrejsen. Børnene havde haft sin bopæl i Bulgarien, og det var derfor denne lovgivning, der skulle tages udgangspunkt i, jf. § 10 stk. 2. Omkring forældremyndighedsindehaverens rettigheder udtalte Højesteret, at efter konventionens art. 5 litra a omfattede begrebet forældremyndighed retten til at drage omsorg for barnet og særligt retten til at bestemme, hvor barnet skal bo. Ud fra erklæringen fra de bulgarske myndigheder kunne det lægges til grund, at det krævede et samtykke fra F, hvis børnene på lovlig vis skulle have bopæl i udlandet. Retten vurderede derfor, at F besad rettigheder til at bestemme børnenes bopæl, og disse rettigheder kunne således anvendes i Haagerkonventionens forstand. Dette måtte gælde, også selv om han som udgangspunkt kun havde samværsret, hvilket ikke er beskyttet af Haagerkonventionen. Højesteret fandt hermed, at flytningen havde været en ulovlig bortførelse efter lovens § 10, særligt da F på tidspunktet for udrejsen kunne modsætte sig flytningen og havde benyttet disse rettigheder ved at anmode om en tilbagegivelse.

I forhold til nægtelsen efter § 11 nr. 2 og 3 lagde Højesteret vægt på, at landsrettens afgørelse var blevet forsøgt tvangsfuldbyrdet uden et resultat, idet børnene havde sat sig imod udleveringen. Børnene havde ved afhentningen været meget oprevne og nægtet at tage tilbage til F. De ville blive i Danmark. De bønfuldt hermed F om at få lov til at blive i Danmark. På baggrund af forløbet ved afhentningen af børnene og af de anførte grunde fra afgørelsen ved fogedretten (ved første instans) traf Højesteret afgørelse om, at der var tale om en ulovlig bortførelse efter § 10, men at en tilbagegivelse kunne nægtes i medfør af Børnebortførelseslovens § 11 nr. 2 og 3.

Kommentar til U.2017.894

Afgørelserne for denne sag giver et indtryk af, hvor vigtigt det er i forbindelse med vurderingen af en bortførelse at sikre sig, hvordan lovgivningen er i det land, hvor barnet er bortført fra. Her skal lægges vægt på, at man normalt ved begrebet fuld forældremyndighed, ville have antaget at M havde

rettighederne til at bestemme bopælen i udlandet. Særligt da reglerne er sådan efter dansk lov. Der blev gentagne gange henvist til, at der skulle tages udgangspunkt i begrebet forældremyndighed efter bulgarsk lov. Begrebet fuld forældremyndighed efter bulgarsk lov fraviger således en del fra det danske begreb efter dansk ret, da retten til at bestemme bopælen er særskilt fra forældremyndigheden. Det er derfor vigtigt i forhold til vurderingen af en bortførelse at få kendskab til den anden stats lovgivning og betegnelse af begrebet forældremyndighed, herunder rettigheder ud fra parternes forældremyndighed. Omkring nægtelsen udtrykker denne afgørelse også et krav om, at det kræver en vis modsættelse af udleveringen, før man vælger at nægte tilbagegivelsen. Her fik pigernes reaktioner ved afhentningen betydning for afgørelsen, da deres protester og udtalelser gjorde, at man vurderede, at det var til skade for børnene at tvinge dem tilbage til Bulgarien. Denne afgørelse kan også, hvis man sammenligner med de tidligere gennemgåede sager, give et indtryk af, at barnets alder har en betydning i forhold til en modsættelse.

9.5.2 TFA 2015/511 VLK, Barn på 12 år skulle ikke tilbageleveres til F i Belgien

B på 12 år var af M blevet ulovligt ført til Danmark og skulle som følge heraf som udgangspunkt sendes tilbage til F i Belgien, jf. Bortførelseslovens § 10 stk. 1. B havde ved børnesamtalen den 09.04.2015 givet udtryk for, at han ikke ville se F.

Fogedrettens vurdering

Fogedretten nægtede at tilbagesende B. Fogedretten lagde ved afgørelsen vægt på de udtalelser, som B var kommet med under børnesamtalen. Her havde B givet udtryk for, at han ikke ønskede kontakt til F. Tilbageleveringen af B blev hermed nægtet både efter Børnebortførelseslovens § 11 nr. 2 og nr. 3, da en tilbagegivelse mod Bs ønske, kunne være skadelig for Bs sjælelige sundhed.

Landsrettens vurdering

Landsretten stadfæstede fogedrettens afgørelse, idet landsretten også vurderede, at en tilbagegivelse ville være til skade for Bs sjælelige sundhed. Her blev der også lagt vægt på Bs alder og modenhed i forhold til hans udtalelse om, at han ikke ønskede kontakt til F. Der skulle således ud fra Bs alder tages hensyn til hans ønske om at blive i Danmark. Hans udtalelse kunne hermed også ved landsretten betragtes som en direkte modsættelse af tilbagegivelsen, jf. Børnebortførelseslovens § 11 nr. 3.

10. Barnets bedste i forbindelse med en tilbagegivelse efter konventionerne.

Ifølge FNs børnekonvention art. 3 skal de tiltrådte stater tage særlige hensyn til barnets tarv, herunder børns ret til en særlig omsorg og beskyttelse. Danmark er tiltrådt denne konvention, og de danske myndigheder er hermed forpligtet til at tage hensyn til barnets bedste, når der træffes beslutninger omkring børn. De danske domstole tager således udgangspunkt i grundprincipperne fra børnekonventionens artikel 3, hvor alle foranstaltninger vedrørende børn skal være til barnets bedste, jf. forældreansvarslovens § 4. Begrebet barnets bedste er ikke udtømmende, men efter dansk ret har begrebet en forbindelse til forældreansvarslovens krav om, at barnets perspektiv og synspunkter skal komme til udtryk alt efter alder og modenhed, jf. FAL § 34. I en dansk national bopælssag vil der i forhold til barnets bedste kunne blive lagt vægt på barnets tilknytning til de vante omgivelser, barnets tilknytning til forældrene, herunder hvem der er den primære omsorgsperson, og eventuelt forældrenes evne til at efterkomme barnets behov. Barnets bedste vil derfor have en afgørende betydning i nationale sager om børn.¹²⁷ Her kan eksempelvis henvises til TFA 2008.604 VLD, hvor børnene på 2 og 4 år fik bopæl hos deres mor, som var den primære omsorgsperson. Retten vurderede således, at det var bedst for børnene, at de fik bopæl hos den forælder, de var mest knyttet til. Ved en international bortførelsessag, er der ikke garanti for at alle lande er tiltrådt FN konventionen. Ydermere kan princippet om barnets bedste ikke direkte overføres på disse sager. Et princip om barnets bedste, vil således skulle fremgå af enten Haagerkonventionen eller Europarådskonventionen.

10.1 Børnesamtalen

Når der skal træffes afgørelse om tilbagegivelse af et barn efter Haagerkonventionen eller Europarådskonventionen, forpligtes konventionslandene til at få det bortførte barns synspunkter til kende, inden at der træffes en afgørelse, jf. Haagerkonventionens art.13 og Europarådskonventionens art. 15. Muligheden for, at barnets synspunkter kommer til kendskab, er dog betinget af, at barnet er nået en alder og modenhed, hvor der bør tages hensyn til dennes mening.¹²⁸ Disse bestemmelser udtrykker hermed et princip om, at barnets synspunkt skal komme til kendskab, men konventionernes bestemmelser stiller ikke et direkte krav om, at afgørelserne skal

---

¹²⁷ Vejledning om forældremyndighed og barnets bopæl Vejledning nr. 9110 af 24.02.2016, afsnit 3.

¹²⁸ Betænkning nr. 1166, København 1989, om internationale børnebortførelser, side 80-81

afgøres ud fra barnets bedste. Det fremgår af Europarådskonventionens art 10, at der kan ske en nægtelse af en anderkendelse, hvis det findes, at den oprindelige afgørelses virkning ikke længere er forenelige med, hvad der er bedst for barnet på grund af ændrede forhold. Her vil en ændring af barnets opholdssted efter en ulovlig bortførelse ikke være tilstrækkeligt, det vil således stadig kræve et særligt forhold, som er imod barnets bedste. Ordlyden i Europarådskonventionens art 10 litra b, giver dog det indtryk, at der efter denne konvention er en mulighed for at kunne afgøre en sag ud fra barnets bedste. Endvidere kan der ske en nægtelse efter Europarådskonventionens art 10, litra a, hvis en anderkendelse vil være i strid med de grundlæggende principper, om børn og familiers retsforhold i modtagerstaten. I TFA2013.619Ø om tilbagegivelse fra Danmark til Grækenland efter Europarådskonventionen, blev en anderkendelse nægtet, fordi børnene under børnesamtalen havde givet udtryk for, at de ikke ønskede at blive sendt tilbage og ikke ønskede kontakt med F. Der blev i sagen, ikke lavet en direkte vurdering af barnets bedste, men afgørelsen bar sit præg af en sådan vurdering.

10.2 Vægtningen af barnets bedste og synspunkter efter Haagerkonventionen

Ved de internationale sager om tilbagegivelse af et barn efter Haagerkonventionen bliver begrebet barnets bedste ikke tillagt den samme værdi som ved de nationale sager om børn. Den vurdering, der bliver foretaget i en sag om tilbagegivelse, er hermed ikke den sædvanlige vurdering af barnets bedste.¹²⁹ Her kan henvises til de gennemgåede sager i specialet, hvor det tydeligt fremgår af sagerne, at sagernes omdrejningspunkt er spørgsmålet om, hvorvidt der er sket en ulovlig bortførelse. Er dette tilfældet, udløser dette et udgangspunkt om, at barnet skal tilbagegives til oprindelseslandet. Her stilles konventionens formål i første række, da en tilbagegivelse altid er udgangspunktet. Udgangspunktet i de gennemgåede sager var således ikke barnets bedste. Konventionen tager dog i nogen grad stilling til barnets perspektiv, idet der ved konventionen er indført undtagelser til den umiddelbare tilbagegivelse. I forhold til en nægtelse virker det til, at begrebet barnets tarv er indskrænket, da der i forhold til en nægtelse skal noget ekstraordinært til, før en undtagelse kan anvendes. En nægtelse efter art. 13 litra b, 1 pkt. hvor et barn ikke skal tilbagesendes, hvis en tilbagesendelse vil være til fysisk eller psykisk skade, kræver det hermed, at barnet udsættes for en situation, som barnet ikke bør kunne tåle. I forhold til fortolkningen af, hvad et barn bør kunne tåle efter art. 13 litra b, 1 pkt. kan der henvises til den sag fra specialet, hvor Polen

---

¹²⁹ Status efter 20 år med Haagerkonventionen om internationale børnebortførelser

skulle tage stilling til, om Ma skulle tilbagegives til Danmark. Her udtalte retten i forhold til fortolkningen af art. 13. litra b, 1 pkt. at betegnelsen alvorlig risiko for psykisk skade efter konventionen og logikkens normer på ingen måde måtte fortolkes for bredt, idet en bred fortolkning kan ødelægge konventionens formål. Konventionen kan hermed miste sin mening og relevans. Retten vurderede således, at Ma skulle sendes tilbage til Danmark, da en tilbagesendelse ikke satte Ma i en situation, som han ikke burde kunne tåle. Det var således ikke en barnets bedste vurdering, som retten foretog. En situation, hvor der kan ske en nægtelse, kan være, hvis der var tale om vold, misbrug eller andre alvorlige forhold. Eksempelvis ved socialt belastet forældre, hvor barnet allerede har været udsat for mange brud i hverdagen. Her kan henvises til TFA 1998.248, hvor børnene på 1 og 2 år havde været udsat for meget turbulens i deres liv, og hvor M var den person, der bedst kunne skabe trykthed for børnene.¹³⁰ Den situation, at et barn er bortført af sin primære omsorgsperson, som barnet måske altid har haft sin bopæl hos og stadig ønsker at bo sammen med, er ikke et tilstrækkeligt grundlag for en nægtelse efter konventionerne. Her kan eksempelvis henvises til S, som havde en alder og modenhed til, at hendes synspunkt skulle komme til kendskab. S ønskede at blive hos sin mor i Norge, da hun altid havde boet ved sin mor og var tæt knyttet til hende. Her fandt retten i Norge, at S' ønske om at bo hos sin mor i Norge, og det at hun var faldt godt til i de nye omgivelser, ikke i sig selv kunne udløse en nægtelse af tilbageleveringen, idet hendes ønske ikke kunne anses som en direkte modsættelse efter art. 13 litra b, 2 pkt.¹³¹ Ved barnets mening lægges der vægt på barnets alder og modenhed. S var på tidspunktet 11 år og havde som nævnt en alder og modenhed, der gjorde, at der skulle lægges vægt på hendes mening. Domstolen valgte alligevel at sende S tilbage til Danmark, og det var således ikke nok i sig selv, at S gav udtryk for sin mening om, hvor hun ville bo. Hun skulle således ved ord eller handling have sat sig imod med en aktiv overbevisning. Havde sagen fra Norge været en national sag i Danmark, hvor der skal tages særligt hensyn til barnets bedste, er der stor sandsynlighed for, at afgørelsen havde været anderledes. Et barn, hvor forældrene er i konflikt omkring en international bortførelse, må således kunne tåle mere end et barn, hvor der er uenighed om barnets bopæl i en national sag. Dette har en sammenhæng med, at konventionerne og bortførelsessagerne i sig selv ikke skal tage stilling til spørgsmålet om barnets bopæl eller forældremyndigheden. Konventionens opgave er at gennemføre en tilbagegivelse, så spørgsmål

---

¹³⁰ Status efter 20 år med Haagerkonventionen om internationale børnebortførelser

¹³¹ Bilag 2, side 6-7

omkring forældremyndighed eller barnets bopæl kan behandles ved oprindelsesstatens domstol ud fra statens principper om barnets bedste. En første prioritering af barnets ønske og tarv kan således underminere konventionens formål om at yde en beskyttelse mod, at det kan betale sig at bortføre egne børn til udlandet. Omstændighederne ved en international bortførelse er anderledes end ved nationale tvister, hvilket gør det nødvendigt at have andre forholdsregler i forhold til løsningen af konflikterne.

11. Tilbagegivelse uden for konventionerne

Danmark har ikke indgået aftale om tilbagegivelse med alle lande. Et barn kan derfor i nogle tilfælde være blevet bortført til et land, som Danmark ikke har en samarbejdsaftale med. Dette vil typisk være et land, som ikke er tiltrådt konventionerne. Er barnet bortført til et land, der ikke er tiltrådt konventionerne, vil det være Udenrigsministeriet, der skal yde hjælp til at få barnet tilbage til Danmark. Udenrigsministeriet vil i forbindelse med sagen indhente oplysninger om barnet og undersøge, hvordan forældremyndigheden er fordelt. Har den tilbagesiddende forælder del i forældremyndigheden, kan Udenrigsministeriet via den danske ambassade, hvor man antager, at barnet opholder sig, forsøge at finde barnet og få kontakt til bortføreren eller dennes familie. Hensigten med at kontakte bortføreren før myndighederne i bortførelseslandet er at forsøge at finde en løsning med den forælder, der har bortført barnet uden om bortførelseslandets domstole. Alt efter omstændighederne kan det overvejes, om det vil være hensigtsmæssigt at kontakte myndighederne i bortførelseslandet. Der vil derfor sideløbende med sagen ske en vurdering af, hvilke muligheder der er for et positivt udfald fra en lokal domstol, i forhold til at få barnet tilbagegivet.¹³² Det bliver således også overvejet, om der er en stor risiko for, at retssystemet i bortførelseslandet vil nå frem til en anden forældremyndighedsafgørelse end det danske system. Der kan hermed være risiko for, at en kontakt til bortførelseslandet kan resultere i, at to retssystemer modsætter sig hinandens afgørelser. Her kan henvises til det tilfælde, hvor en bortførelse af eget barn ikke er ulovligt i barnets nye opholdsland.¹³³ Forholdet kan særligt blive kompliceret i det tilfælde, hvor der er stor forskel på den danske lovgivning og opholdsstatens lovgivning. Er et barn bortført af sin far til et muslimsk land, kan det forekomme, at der er stor forskel på lovgivningen i de to stater, idet handlingen set ud fra den danske lovgivning vil være en bortførelse, hvorimod det ud fra den

---

¹³² Rapport fra en arbejdsgruppe under Justitsministeriet 2003, side 28

¹³³ <http://um.dk/da/rejse-og-ophold/hvis-uheldet-er-ude/boernebortfoerelser/>

muslimske stats lovgivning kan være en naturlig disposition. Den muslimske stat kan have familieretlige regler om, at faderen ved en skilsmisse automatisk får den fulde forældremyndighed over barnet. Udrejsen fra Danmark uden morens samtykke vil derfor ikke blive anset som ulovlig. Der vil således være en sandsynlighed for, at den muslimske stat vil afvise at anerkende og respektere den danske afgørelse om forældremyndigheden. Også i det tilfælde, hvor familien ud fra de danske regler blev anset som danske statsborgere med bopæl i Danmark. Af de nævnte årsager kan det derfor i nogle situationer være vanskeligt at samarbejde med myndigheden i barnets opholdsstat.¹³⁴

11.1 Den juridiske begrænsning

En af problemstillingerne ved en international bortførelse er, at i Danmark gælder dansk lovgivning, og i udlandet er det den udenlandske lovgivning, der udøves. Dansk politi eller andre danske embedsmænd kan således ikke gennemtvinge en dansk afgørelse i udlandet. Den danske stat og dens myndighed er hermed begrænset af de andre landes suverænitet og jurisdiktion.¹³⁵ En stat er, som nævnt i indledningen, underlagt en folkeretlig retsorden, som begrænser de andre stater i at gå ud over deres egen grænse og udøve magt i andre stater. Inden for statens jurisdiktion kan staten håndhæve sin lovgivning og dømme ved domstolen. Modsat statens ret til at udøve magt på statens eget område er staten ligeledes forpligtet til at afstå fra at udøve myndighed på en fremmed stats territorium.¹³⁶ Danske diplomatiske repræsentanter, der opholder sig i udlandet, vil derfor også være afholdt fra at kunne gennemtvinge de danske afgørelser, idet de også er forpligtet til at overholde opholdslandets lovgivning. Ambassaden kan således ikke tilbagesende børnene, uden at forældrene er enige, eller ved at opholdsstaten har samtykket til det, da en udnyttelse eller overtrædelse af opholdsstatens lovgivning vil belaste Danmarks forhold til opholdsstaten.¹³⁷ En tilbagegivelse af barnet vil derfor afhænge af muligheden for et forlig mellem forældrene eller den fremmede stats støtte til at bringe barnet tilbage til Danmark, da der uden for konventions samarbejdet ikke er nogle konventioner, der moralsk forpligter den fremmede stat til at tilbagesende barnet til oprindelsesstaten.¹³⁸

---

¹³⁴ Rapport fra en arbejdsgruppe under Justitsministeriet 2003, side 29

¹³⁵ <http://um.dk/da/rejse-og-ophold/hvis-uheldet-er-ude/boernebortfoerelser>

¹³⁶ Folkeret de internationale retsforhold. 2 udgave af Ole Espersen

¹³⁷ Folkeret de internationale retsforhold. 2 udgave af Ole Espersen
Frederik Harhoff og Ole Spiermann. Side 142-147

¹³⁸ Rapport fra en arbejdsgruppe under Justitsministeriet 2003, side 28

11.2 Udenrigsministeriets kompetencer

Udenrigsministeriet kan via ambassaden bistå med hjælp til at finde barnet, hjælpe med at etablere kontakt til den forælder, der har bortført barnet, henvise til advokater, kontakte opholdsstatens myndigheder, hvis det vurderes at være en god ide. Endvidere kan der ydes hjælp i forbindelse med hjemsendelse af barnet, hvis forældrene er enige om en tilbagegivelse. Er der ingen dansk ambassade eller anden repræsentation i barnets opholdsstat, vil Udenrigsministeriet indgå en aftale med hjælp fra andre ambassader fra nordiske eller EU-lande. De fleste sager uden for et konventionssamarbejde bliver løst ved et forlig mellem forældrene.¹³⁹ I 60-70 % af sagerne lykkes det de danske myndigheder at finde en løsning mellem forældrene inden for det første år.¹⁴⁰ Den beskrevne proces kan dog i en række sager tage meget lang tid, og nogle løses desværre aldrig.¹⁴¹

Kommentar til sager uden for konventionerne

Ud fra overstående kan det konkluderes, at der ikke er den samme internationale beskyttelse af de børn, der er bortført uden for konventionerne, som hvis de havde været bortført til et konventionsland. Her kan særligt henvises til, at staterne ikke er forpligtet til at respektere hinandens afgørelser og frit kan vælge, om de ønsker at bistå med hjælp til at få barnet tilbagegivet til oprindelseslandet. I det tilfælde, hvor myndighederne i barnets opholdsstat ikke ønsker at samarbejde, er det derfor begrænset, hvad de danske myndigheder kan gøre for at få barnet tilbage til Danmark. Politiet kan ikke tvangshente barnet, da det danske politi ikke har jurisdiktion til at hente barnet i udlandet. En løsning i forhold til en bortførelse uden for konventionerne vil derfor altid være afhængig af opholdsstatens samarbejdsvilje eller muligheden for at indgå et forlig med den bortførende forælder.

12. Diskussion om, hvorvidt konventionerne virker efter hensigten

12.1 Konventionernes forebyggelse

Konventionernes formål er at forbygge bortførelser af børn og sikre en umiddelbar tilbagegivelse til oprindelseslandet. Det er svært at vurdere, om konventionerne har haft den forebyggende effekt, som var hensigten med konventionerne.¹⁴² Ud fra de statistikker, som Børne- og Socialministeriet udfærdiger hvert år, kan det ses, at Haagerkonventionen er den konvention, som i praksis bruges

---

¹³⁹ Rapport fra en arbejdsgruppe under Justitsministeriet 2003, side 28-29

¹⁴⁰ <http://um.dk/da/rejse-og-ophold/hvis-uheldet-er-ude/boernebortfoerelser/>

¹⁴¹ Rapport fra en arbejdsgruppe under Justitsministeriet 2003, side 28

¹⁴² Rapport fra en arbejdsgruppe under Justitsministeriet 2003, side 66

mest. Ifølge statistikken om bortførelser fra Danmark 2003-2016 er der sket en stigning i sager om tilbagegivelse efter Haagerkonventionen. Det fremgår af statistikken, at der i 2003 var blevet anmodet om tilbagegivelse efter Haagerkonventionen i 11 sager, hvorimod der i 2016 var blevet indgivet 29 sager om tilbagegivelse. Ud fra statistikken er der generelt sket en stigning de seneste år, da statistikken viser, at der i årrækken fra 2009 til 2016, med få undtagelser, har været over 30 anmodninger om tilbagegivelse til Danmark efter Haagerkonventionen. Også bortførelser til Danmark har været stigende. I 2003 blev der anmodet om tilbagegivelse fra Danmark i 10 sager, hvor der i 2016 blev anmodet i 21 sager.¹⁴³ Med udgangspunkt i statistikkernes oplysninger har der fra 2003-2016 været en stigning i sager om tilbagegivelse efter Haagerkonventionen. Anmodning efter Europarådskonventionen er derimod ikke nær så udbredt. Her kan igen henvises til Børne- og Socialministeriets statistikker, hvor det fremgår, at Europarådskonventionen både ved bortførelser til og fra Danmark kun bliver anvendt max 3 gange om året. Hvilket måske kan have en sammenhæng med konventionens krav om, at det kræver en afgørelse, der kan fuldbyrdes. Ud fra statistikkerne virker det til, at konventionerne ikke har opnået deres formål omkring forebyggelse, særligt ikke Haagerkonventionen. Hvis vi sammenligner statistikkernes resultater med vores kendskab til samfundets udvikling, hvor flere og flere finder deres partner på tværs af grænserne, mens antallet af familier, der ophæver samlivet, er stigende,¹⁴⁴ kan det ikke udelukkes, at konventionerne i mange tilfælde er forebyggende, men at de er udsat for et større pres i 2017, end hvad der var tilfældet i 1980'erne. Det antages dog, at det var hensigten med konventionerne, at de også skulle have deres virkning fremadrettet. På baggrund af det øgede antal sager vurderes det derfor, at konventionerne ikke har haft den forebyggende virkning, som var ønsket.

12.2 Tegn på at konventionen virker

Hvis man sammenligner konventionernes bestemmelser og effektivitet med de muligheder, der er for at få et barn tilbagegivet, når et barn er bortført uden for konventionssamarbejdet, så har konventionerne betydeligt forbedret mulighederne for at få et barn tilbagegivet. Konventionernes styrke ligger i, at konventionerne forpligter konventionslandene til at bistå med hjælp til en eventuel tilbagegivelse, hvor en stat uden for konventionerne ikke har denne forpligtelse.

---

¹⁴³ http://boernebortfoerelse.dk/media/18623/bortfoerelser_til_danmark_2003-2016_dansk.pdf,
http://boernebortfoerelse.dk/media/18625/bortfoerelser_fra_danmark_2003-2016_dansk.pdf

¹⁴⁴ Betænkning nr. 1166, København 1989, om internationale børnebortførelser, side 9

Det, der taler for, at konventionerne virker efter hensigten, er alle de tilfælde, hvor landene enten ved et forlig eller en afgørelse har medvirket til, at det bortførte barn blev tilbagegivet. Hvis vi tager udgangspunkt i retspraksis efter Haagerkonventionen, kan der henvises til sagen fra Norge, hvor den norske ret vurderede, at S skulle tilbagegives til Danmark, da betingelserne for en nægtelse ikke var opfyldt.¹⁴⁵ Endvidere kan der henvises til TFA 2016/390 VLK, hvor B på 12 år skulle tilbage til M i Sverige trods hendes ønske om at blive ved F i Danmark, idet det var den svenske ret, der skulle tage stilling til, om B skulle have bopæl hos F. Dette giver umiddelbart et indtryk af, at Haagerkonventionen har en positiv virkning imellem de nordiske lande.

Ved sager, hvor Danmark har samarbejdet med et ikke-nordisk land, kan der henvises til TFA 2016/65 VLK. I TFA 2016/65 VLK var to børn ulovligt bragt til Danmark af M. Her vurderede den danske landsret, at de to børn skulle tilbagegives til F i Østrig, da det ikke var sandsynliggjort, at der var en alvorlig risiko for, at tilbagegivelse af dem ville være til skade for deres sjælelige og legemlige sundhed, jf. Børnebortførelseslovens § 11, nr. 2. En anden sag, der taler for, at Haagerkonventionen virker, er en utrykt sag, hvor der skulle ske en tilbagegivelse fra Australien. Parret havde 2 døtre på 5 og 3 år. M var dansker, og F kom fra Australien. Parterne blev gift i Danmark i 2006, hvorefter de flyttede til Australien. Her fik de pigerne J og M. Familien flyttede i september 2010 til Danmark, hvor deres samliv ophørte i 2012. Mens M var til julefrokost på sit arbejde, tog F pigerne med til en togstation uden for KBH. Her tog F og pigerne toget til Hamborg, og fra Hamborg fløj de til Melbourne i Australien. M kom hjem den næste morgen og opdagede, at børnene var blevet bortført, imens de havde været i Fs varetægt. Ved retssagen påstod F, at pigerne aldrig havde fået varig bopæl i Danmark, og at det havde været meningen, at familien skulle flytte tilbage til Australien. Endvidere påstod F, at M havde haft kendskab til rejsen, og at hun havde samtykket til denne. Retten i Australien vurderede, at pigerne havde haft bopæl i Danmark på tidspunktet for flytningen, idet det fremgik af mange oplysninger, at bopælen i Australien var opgivet for længst, og at det havde været hensigten at starte et nyt liv i Danmark. Ydermere anså man F's påstand om M's samtykke til flytningen som utroværdig. Pigerne blev således efter Haagerkonventionen tilbagesendt til M i Danmark.¹⁴⁶

---

¹⁴⁵ Bilag 2

¹⁴⁶ Bilag 12, tilbagegivelse fra Australien

12.3 Problemer med konventionerne

Det, der kan tale imod, at konventionerne opnår den ønskede virkning, er, at konventionens effektivitet i et vidt omfang er afhængig af opholdsstatens vilje til at opfylde konventionens formål. Staternes forskellige fortolkning af konventionernes bestemmelser kan være en hindring for, at konventionerne virker efter hensigten, idet de forskellige fortolkninger af bestemmelserne kan give en ulighed imellem staternes beskyttelse. Uligheden opstår ved, at de forskellige staters tolkning af konventionen kan resultere i, at det i nogle lande kan være nemmere at få en nægtelse. Fortolkningen af konventionen kan således være berørt af staternes forskellige kultur og restriktioner, hvilket gør, at tolkningen af konventionens bestemmelser ofte vil føre til forskellige resultater. Det må anses som en svaghed ved konventionerne, at der ikke er en mere ensartet retningslinje for, hvordan konventionerne skal tolkes.¹⁴⁷ I forhold til Haagerkonventionens mangel på ensartet tolkning er der gjort tiltag for at fremme en mere ensartet tolkning af konventionen. Man oprettede i år 2000 The International Child Abduction Database, (INCADAT), som skal forsøge at fremme en ensartet fortolkningen af Haagerkonventionen.¹⁴⁸ Der er umiddelbart ikke gjort den samme indsats for at fremme en ensartet fortolkning af Europarådskonventionen.

En anden problemstilling ved konventionerne er de situationer, hvor et land enten ikke har viljen eller mulighederne for at tvangsfuldbyrde en afgørelse om tilbagegivelse. Her kan der henvises til den sag, hvor Ma skulle tilbagegives fra Polen. Den polske domstol fandt, at Ma skulle tilbagegives til F i Danmark. Desværre fremgår det af familiens beretning og fra medierne, at Ma aldrig blev tilbagegivet til F i Danmark, idet afgørelsen ikke blev tvangsfuldbyrdet. F har således rettens ord på, at Ma skulle sendes tilbage til F i Danmark, men Polen har ikke bidraget til at tvangshente Ma eller hjulpet F med at få Ma med til Danmark.¹⁴⁹ Det, at en landsretsdøm efter Haagerkonventionen ikke bliver tvangsfuldbyrdet i Polen, giver i høj grad et indtryk af, at konventionen ikke altid virker efter hensigten. Europarådskonventionen anvendes ikke så ofte som Haagerkonventionen, men det er stadig interessant at undersøge, hvilken virkning denne konvention havde i forhold til de afgørelser, som blev gennemgået i specialet. Ved den sag, der omhandlede tilbagegivelsen af Oliver, opstod der uenighed om, i hvilket land Oliver havde sit sædvanlige opholdssted, og hvorvidt Oliver skulle tilbagegives til Danmark. Danmark mente, at de havde kompetence til at træffe afgørelse om

---

¹⁴⁷ Betænkning nr. 1166, København 1989, om internationale børnebortførelser, side 66

¹⁴⁸ Betænkning nr. 1166, København 1989, om internationale børnebortførelser, side 26

¹⁴⁹ Bilag 11, Polsk afgørelse om tilbagegivelse, <https://www.tv2ostjylland.dk/artikel/kaemper-se-sin-son>

forældremyndigheden, da de danske myndigheder vurderede, at der var startet en sag om forældremyndigheden, inden M var flyttet med Oliver til Østrig. Dette var retten i Østrig ikke enig i. Den danske domstol havde i sagen om forældremyndigheden udtalt, at man mente, at Oliver skulle tilbagesendes til F i Danmark, men dette nægtede domstolen i Østrig at tage til følge. Retten i Østrig fandt således, at en anerkendelse af afgørelsen kunne nægtes efter art. 10 stk. 1, litra c, afsnit ii, idet Oliver både var statsborger i Østrig og Danmark samt havde sit sædvanlige opholdssted i Østrig ved sagens indgivelse.¹⁵⁰ Landene nåede aldrig til enighed, og F endte med at tage til Østrig og bortføre Oliver tilbage til Danmark, hvor de efterfølgende er gået under jorden.¹⁵¹ I TFA2013.619Ø blev der anmodet om en tilbagegivelse fra Danmark til Grækenland efter Europarådskonventionen. I denne sag var der ikke samme uoverensstemmelser imellem landene. Danmark anerkendte, at børnene var blevet bortført til Danmark, men anmodningen om en anerkendelse og tilbagegivelse blev nægtet efter Europarådskonventionens art. 10 stk. 1 litra a, jf. Børnebortførelsesloven § 6 nr. 1. Den danske ret vurderede, at en tilbagegivelse ville være i strid med danske grundlæggende principper om familie- og børneretsforbehold. Ved afgørelsen blev der lagt vægt på, at børnene ikke ønskede kontakt til F, hvilket antages at være en saglig grund til en nægtelse. Europarådskonventionen virkede hermed ikke efter hensigten i sagen om Oliver, men det antages, at den virkede fint i TFA2013.619Ø.

En anden forudsætning for, at konventionerne virker efter hensigten, er, at det samarbejdssystem, som konventionerne har stillet op, fungerer i praksis. Et vigtigt element for, at samarbejdet fungerer, er, at hver centralmyndighed overholder sine forpligtelser i forhold til indhentelse af information og anden assistance. De gennemgåede sager fra specialet kan ikke give et fyldestgørende indtryk af, hvordan centralmyndighedernes samarbejde har været. Det fremgår dog af sagerne, at der er blevet indsamlet visse oplysninger i sagerne og truffet en afgørelse. Det antages således, at samarbejdet i de fleste sager har været fint. Ud fra Betænkning nr. 1166, København 1989, om internationale børnebortførelser side 67-68, oplyses det, at der i praksis kan opleves problemer med samarbejdet imellem centralmyndighederne, idet der kan forekomme problemer med indhentelse af informationer og assistance fra opholdsstatens centralmyndighed. Det manglende samarbejde imellem centralmyndighederne kan komplicere sagerne. Der kan være flere grunde til, at den anden centralmyndighed ikke får bidraget med den nødvendige assistance. En af grundene kan være

---

¹⁵⁰ Bilag 3

¹⁵¹ Bilag 10, samt <https://www.mx.dk/nyheder/danmark/story/24052523>

staternes forskellige forvaltningsapparater, som ikke er lige velfungerende i alle konventionslandene, særligt da nogle af staterne ikke har afsat de nødvendige ressourcer til at efterkomme konventionernes forpligtelser. Men tilfældene er også eksisterende i forhold til de stater, som man anser for at have et effektivt forvaltnings- og domstolssystem. Det må således antages, at økonomiske aspekter i nogle tilfælde kan være en barriere for konventionernes virkning.¹⁵²

12.4 Risiko for fejlfortolkning af de nationale regler

Endvidere kan der også kigges nærmere på kravet om, at opholdsstaten får den rigtige information og forståelse af oprindelsesstatens regler om forældremyndigheden, samt regler for hvornår et barn er ulovligt ført til udlandet. Dette er et vigtigt element i forhold til overholdelsen af konventionernes formål, idet en forkert fortolkning kan ende med en forkert vurdering af, om der er sket en bortførelse. Her skal særligt lægges vægt på begrebet forældremyndighed og begrebets indhold af rettigheder, idet begrebet kan afvige meget fra stat til stat. Her kan der henvises til U.2017.894, hvor det var vigtigt for den danske domstol med en afklaring på, om M fra Bulgarien ud fra hendes fulde forældremyndighed kunne flytte med parternes fælles børn til Danmark. Her vurderede den danske ret, at trods den fulde forældremyndighed, så havde F efter bulgarsk lov en medbestemmelsesret over, hvor børnene skulle bo. F havde hermed nogle forældremyndighedsrettigheder i Haagerkonventionens forstand. I denne sag var der derfor en forskel på begrebet fuld forældremyndighed efter dansk ret og efter bulgarsk ret. En fejl i fortolkning af den bulgarske fulde forældremyndighed kunne hermed have givet et forkert resultat i forhold til tilbagegivelsen, hvilket ville være en forhindring i forhold til Haagerkonventionens effektivitet. Det er således vigtigt, at centralmyndighederne får udvekslet de nødvendige informationer til gavn for sagen.

12.5 Konklusion til diskussion

Konventionerne har gode hensigter om at beskytte børn mod en bortførelse og sikre en tilbagesendelse af bortførte børn. Det kan være svært at komme med et svar på, om konventionerne lever op til deres hensigt om at beskytte børn mod, at de bliver bortført, idet der ud fra Børne- og Socialministeriets statistikker er sket en stigning af bortførelser. Det antages dog, at konventionerne er udsat for et større pres i dag end i 1980'erne, eftersom flere og flere finder deres partner i udlandet

---

¹⁵² Betænkning nr. 1166, København 1989, om internationale børnebortførelser, side 66-86

og går fra hinanden, imens børnene er hjemmeboende. Det kan således ikke udelukkes, at konventionerne afholder mange forældre fra at bortføre deres børn.

Til spørgsmålet om, hvorvidt konventionerne virker efter hensigten ved en eventuelt tilbagegivelse, kan det konkluderes, at konventionerne i mange tilfælde er et godt redskab til at få børnene tilbagegivet. Særligt hvis man sammenligner konventionernes muligheder med de sparsomme muligheder, som der i de sager, hvor barnet er bortført uden for konventionerne. Indenfor konventionssamarbejdet er der forpligtelser imellem medlemslandene, som normalt overholdes, jf. de sager, hvor barnet blev tilbagegivet. Konventionerne er ikke fejlfrie, og der opleves tilfælde, hvor konventionerne ikke virker efter hensigten. Her kan særligt henvises til de tilfælde, hvor opholdsstaten ikke får bidraget med den nødvendige assistance i sagen. Eksempelvis til at få gennemført en fuldbyrdelse af tilbagesendelsen, hvilket må anses som en stor mangel i forhold til konventionssamarbejdet. Ydermere i tilfælde som Oliversagen, hvor staterne modarbejder hinanden. De forskellige konventioners fortolkning af konventionerne kan også have en skadelig effekt i forhold til opfyldelsen af konventionens formål, idet en for bred fortolkning af konventionernes bestemmelser kan være underminerende i forhold til konventionernes formål. Her kan eksempelvis henvises til Haagerkonventionens art. 13, litra b, hvor en tilbagegivelse kan nægtes, hvis der er en alvorlig risiko for, at tilbagegivelsen vil udsætte barnet for fysisk eller psykisk skade eller på anden måde sætte barnet i en situation, som barnet ikke bør tåle. Den forskellige fortolkning af Haagerkonventionen synes at blive taget alvorligt, idet der ved brug af INCADAT fremadrettet arbejdes på at få en ensartet fortolkning af konventionen.

Overordnet set kan man sige, at konventionerne virker efter hensigten i de fleste tilfælde. Det må dog også erkendes, at konventionernes effektivitet har en tæt sammenhæng med de kontraherende staters vilje eller evne til at overholde konventionerne.

13. Konklusion

13.1 Hvornår er en udrejse eller flytning en bortførelse?

I forhold til, hvornår en udrejse eller flytning er en bortførelse, kan det konkluderes at besvarelsen afhænger af oprindelsesstatens regler. Udrejsen skal således have været i strid med en forælders ret til forældreansvar, jf. Haagerkonventionens art. 3. Efter dansk ret vil der ved fælles forældremyndighed kunne rejses til udlandet på ferie uden et samtykke, hvis der ikke er uenighed

om forældremyndigheden. Er det tilfældet, at der er uenighed om forældremyndigheden, vil det enten kræve et samtykke eller en afgørelse, før at der lovligt kan rejses med barnet til udlandet, jf. FAL § 3 stk. 2. Er der blot uenighed om selve udrejsen og ikke forældremyndigheden i sig selv, vil der ikke kunne kræves et samtykke til udlandsrejsen. Opholder et barn sig allerede i udlandet, og er barnet rejst lovligt ud af landet, er der ikke sket en bortførelse, hvis der efterfølgende opstår uenighed om forældremyndigheden. Hvis der opstår uenighed om forældremyndigheden, vil forælderen være nødsaget til at rejse hjem med barnet, så snart forælderen har fået kendskab til, at der er uenighed om forældremyndigheden, da et forsat ophold i udlandet vil være en ulovlig tilbageholdelse af barnet. Her kan henvises til Tfk2011.440/2, hvor F blev i USA med barnet, efter at han var blevet kendt med, at M havde fået den fulde forældremyndighed.

Har en forælder fuld forældremyndighed, vil barnet kunne tages med til udlandet uden et samtykke, hvorimod en forælder uden del i forældremyndigheden ikke kan tage barnet med til udlandet uden et samtykke eller en afgørelse. Forælderen vil dog kunne tage barnet med på ferie til de nordiske lande.

I forhold til en flytning til udlandet har forældremyndigheden igen en betydning. Ved fælles forældremyndighed vil en flytning til udlandet altid kræve et samtykke eller en afgørelse efter FAL § 17 stk. 1, 2 pkt. En forælder med fuld forældremyndighed kan derimod efter dansk ret altid flytte med barnet til udlandet uden et samtykke, idet flytningen ikke vil være imod en anden forælders ret til forældreansvar. Modsat vil en forælder uden del i forældremyndigheden aldrig kunne flytte lovligt med barnet til udlandet, da denne ikke har ret til et forældreansvar.

Reglerne for en flytning fremstår umiddelbart meget klart, men alligevel kunne der opstå tvivl om, hvorvidt Oliver var bortført til Østrig. Grundlaget var den omstændighed, at der var indgivet en sag om ændring af forældremyndigheden inden flytningen. Denne omstændighed ændrer ikke på retten til at flytte til udlandet, idet myndighederne fra Danmark og Østrig var enige om, at der ikke var sket en bortførelse af Oliver. Forældremyndigheden skulle hermed være ændret, inden Oliver's ophold var ulovligt. Det, at flytningen ikke havde været ulovlig, ændrede ikke på, at de danske myndigheder efterfølgende kunne anse opholdet i Østrig for at være en ulovlig tilbageholdelse. Ved Norge-sagen var der også tvivl om, hvorvidt M havde haft ret til at flytte med S til Norge. Problemstillingen var, at M havde en afgørelse fra den danske byret, som hun var overbevist om, gav hende ret til at flytte til

Norge med S. Retssagen havde omhandlet M's ønske om at flytte med S til Norge, men afgørelsen og Ms påstand var for vag, idet det ikke fremgik tydeligt af dommen, at M kunne flytte med S til udlandet. Den norske ret vurderede således, at der var sket en bortførelse, og at S skulle tilbagegives. På baggrund af denne sag kan det konkluderes, at nogle bortførelser kan ske ved, at den ene forælder har misforstået sin afgørelse, eller fordi afgørelsen ikke har været tydelig nok til, at modtagerstaten kan se, at der er givet tilladelse til at få bopæl i udlandet.

13.2 Tilbagegivelse i praksis

I specialet blev sager efter Haagerkonventionen og Europarådskonventionen analyseret. I forbindelse med en tilbagegivelse har centralmyndigheden en vigtig funktion, idet denne står for at varetage samarbejdet imellem staterne og skal bistå med den nødvendige hjælp til sagerne. Efter en gennemgang af konventionernes centrale bestemmelser kan det konkluderes, at konventionerne har et fælles princip om, at et bortført barn, som udgangspunkt, skal tilbagegives til sin oprindelsesstat. Undtagelsesvist kan der ske en nægtelse af tilbagegivelsen. Ved en nægtelse er der forskel på, hvad den enkelte konvention kræver, for at en tilbagegivelse kan nægtes. Ved Oliversagen blev der lagt vægt på statsborgerskab og bopæl, jf. Europarådskonventionen, jf. art. 10, stk. 1, litra c, afsnit ii, hvor der i flere af sagerne om tilbagegivelse efter Haagerkonventionen blev lagt vægt på, om tilbagegivelsen var til skade for barnet fysisk eller psykisk, jf. art. 13 litra b, 1 pkt. Europarådskonventionen vil også kunne nægte en tilbagesendelse, hvis det vil være til barnets bedste, jf. art. 10 litra a-b. Haagerkonventionens art. 13 litra b, 1 pkt. blev ofte benyttet i de sager, som blev gennemgået i specialet. Her kan der ske en nægtelse, hvis tilbagegivelsen er til fysisk eller psykisk skade for barnet. Ud fra retspraksis kan det konkluderes, at det, at barnet helst vil bo hos den bortførende forælder eller har en særlig tilknytning til bortføreren, ikke er nok til at udløse en nægtelse. Der skal således være tale om en omstændighed, som barnet ikke bør kunne tåle, herunder vold, misbrug eller andre særlige omstændigheder. Denne bestemmelse må således ikke fortolkes for bredt. I forhold til at modsætte sig en tilbagelevering efter Haagerkonventionens art. 13 litra b, 2 pkt. kan det endvidere konkluderes, at det at et større barn siger, at barnet helst vil blive i udlandet, ikke er det samme, som at barnet modsætter sig en tilbagesendelse. Her kan igen henvises til Norgesagen, hvor S skulle tilbagesendes trods sit ønske. Barnets skal således ved en modsættelse aktivt ved ord eller handling give et kraftigt indtryk af, at barnet modsætter sig. Eksempelvis ved at nægte kontakt med den anmodende part.

13.3 Virker konventionerne efter hensigten?

Her kan det konkluderes, at konventionssamarbejdet har forbedret mulighederne for at få børn tilbagegivet. Særligt hvis der sammenlignes med de sparsomme muligheder, som man har, når et barn er bortført uden for konventionerne. Det kan dog endvidere konkluderes, at konventionssamarbejdet ikke er perfekt, og at der opleves fejl og mangler i praksis. Her skal særligt nævnes staternes forskellige fortolkning af undtagelserne til en tilbagegivelse. Fortolkes undtagelsesbestemmelserne for bredt, kan fortolkningen være til skade for konventionens effektivitet. Konventionssamarbejdet oplever også problemer i forhold til tvangsfuldbyrdelse af afgørelserne. I disse situationer bistår opholdsstaten ikke med den nødvendige hjælp til, at afgørelsen bliver tvangsfuldbyrdet. Den tilbagesiddende forælder kan således sidde med en afgørelse fra opholdsstatens domstol, hvor det fremgår, at barnet skal tilbagesendes, men hvor barnet i praksis aldrig bliver tilbagegivet. Her kan henvises til den sag fra Polen, hvor Ma aldrig er kommet tilbage til Danmark, selvom der skulle være sket en tilbagesendelse efter Haagerkonventionen. Den manglende tvangsfuldbyrdelse forhindrede konventionen i at opfylde sit formål om beskyttelse og tilbagegivelse af Ma. Forældre vil således kunne blive fristet til at spekulere i, hvilke lande der ofte ikke opfylder sine forpligtelser, og bortføre børnene dertil. Konventionens effektivitet har hermed en sammenhæng med staternes vilje og evne til at overholde konventionernes forpligtelser. Overordnet kan det konkluderes, at konventionerne i de fleste tilfælde virker efter hensigten, idet det ud fra retspraksis kan ses, at der sker et samarbejde, og de fleste børn tilbagegives, men det må også konkluderes, at samarbejdet til tider oplever fejl og mangler.

14. Kildeliste

Bøger:

Espersen, Ole, Harhoff, Frederik og Spiermann, Ole. *Folkeret de internationale retsforhold*, Christian Ejlers' Forlag, København, 2 udgave, udgivet 2003.

Blume, Peter, *Retssystemet og juridisk metode, Jurist- og Økonomforbundet, 3 udgave, udgivet 2016.*

Artikler:

TFA 2011.3: Larsen, Lund, Marianne og Wróblewski, Rytter, Maryla, *Status efter 20 år med Haagerkonventionen om internationale børnebortførelser*, Tidsskrifte for Familie- og arveret, 2011

Anden litteratur:

Betænkning nr. 1166, København 1989, om internationale børnebortførelser

Rapport fra en arbejdsgruppe under Justitsministeriet 2003

Redegørelse afgivet af udvalget for børnebortførelser 2004

Resumé af den europæiske konvention af 20. maj 1980 om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om forældremyndighed, Grønlandsudvalget 2015-16, L 35 Bilag 1

Mail fra Centralmyndighed:

Bilag 13, s 148-149 og Bilag 14, s 150

Udenlandske afgørelser:

Udtrykt sag om tilbagegivelse af S fra Norge: Bilag 1, s 76-84 og Bilag 2, s 85-93.

Utrykt sag tilbagegivelse af Oliver fra Østrig: Bilag 3, s 94-103, Bilag 4, s 104-115, Bilag 5, s 16, bilag 6, s 117, Bilag 7, s 118-121, Bilag 8, s 122, Bilag 9, s 123-25, Bilag 10, s 126-128.

Utrykt sag om tilbagegivelse af Ma fra Polen: Bilag 11, s 128-139.

Utrykt sag, om tilbagegivelse fra Australien: Bilag 12, s 139-47.

Danske afgørelser:

TfK2011.440/2, hvor en far blev fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 215, stk.1.

TFA 2016/106 ØLK, hvor et barn fra USA ikke kunne kræves tilbagegivet, da F ikke havde del i forældremyndigheden.

TFA 2015/563 ØLK, hvor 1½ årig P skulle tilbageleveres til F i Italien, da der kun var et samtykke til et midlertidigt ophold i Danmark.

TFA2009.75, hvor retten fandt frem til, at der ikke var sket en bortførelse til Danmark, da man mente at far igennem sin adfærd havde samtykke til, at barnet kunne få bopæl i Danmark.

TFA 2017/232 VLD, om børnene på 7 og 9 år, kunne flytte med mor til Canada.

TFA 2015/565 ØLK, tilbagegivelse til USA.

TFA 2015/586 ØLD, om international kompetence i en bopælssag.

TFA2013.619Ø, om tilbagegivelse til Grækenland.

TFA 2016/65VLK, hvor 2 børn skulle sendes tilbage til F i Østrig.

TFA2015ØLK, hvor 2 ud af 3 børn ikke skulle tilbagegives til Israel.

TFA 2015/511 VLK, Barn på 12 år skulle ikke tilbageleveret til F i Belgien.

TFA 2016/390 VLK, hvor B på 12 år skulle tilbage til M i Sverige.

TFA 2008.604 VLD, hvor Børnene på 2 og 4 år fik bopæl hos deres mor.

U.2007.1205H, hvor et barn skulle tilbagegives til sin far i Australien.

U.2017.894, tilbagegivelse til Bulgarien.

Lovgivning:

Bekendtgørelse af Haagerkonventionen af 25. oktober 1980 om de civilretlige virkninger af internationale barnebortførelser, LBK nr 110 af 21/11/1991 (Haagerkonventionen 1980 oversat til dansk)

Bekendtgørelse af lov om Haagerbørnebeskyttelseskonventionen, LBK nr 1055 af 08/09/2015 (Haagerkonventionen 1996 oversat til dansk)

Bekendtgørelse af den europæiske konvention af 20. maj 1980 om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om forældremyndighed, BKI nr 103 af 17/10/1991 (Europarådskonventionen 1980 oversat til dansk)

Bekendtgørelse af lov om international fuldbyrdelse af forældremyndighedsafgørelser, LBK nr 375 af 06/04/2010 (Børnebortførelsesloven)

Bekendtgørelse af forældreansvarsloven, LBK nr 1820 af 23/12/2015 (Forældreansvarsloven, FAL)

Vejledning:

Vejledning nr. 9047 af 24.01.2017, om forældremyndighed og barnets bopæl

Vejledning nr. 11362 af 30.12.2015, Vejledning om samvær

Vejledning om international kompetence i sager om forældremyndighed, barnets bopæl, samvær m.v.,

Hjemmesider:

børnebortførelser.dk, Børne og socialministerets hjemmeside

<http://boernebortfoerelse.dk/boernebortfoerelse/groenland-og-faeroerne/>

<http://boernebortfoerelse.dk/flytning-rejser-og-samvaer/rejser-til-udlandet/>

<http://boernebortfoerelse.dk/akut-risiko/hvornaar-er-det-en-akut-risiko/>

<http://boernebortfoerelse.dk/myndigheder/koordinationsenheden-for-boernebortfoerelser/>

<http://boernebortfoerelse.dk/myndigheder/koordinationsenheden-for-boernebortfoerelser/> og

<http://boernebortfoerelse.dk/akut-risiko/kontakt-koordinationsenheden-for-boernebortfoerelser/>

<http://boernebortfoerelse.dk/regler/haagerkonventionen-af-1980/>

<http://boernebortfoerelse.dk/regler/haagerkonventionen-af-1996/>

<http://boernebortfoerelse.dk/regler/europaraadskonventionen/>

http://boernebortfoerelse.dk/media/18623/bortfoerelser_til_danmark_2003-2016_dansk.pdf

<http://boernebortfoerelse.dk/myndigheder/koordinationsenheden-for-boernebortfoerelser/>

Udenrigsministeriets hjemmeside

<http://um.dk/da/rejse-og-ophold/hvis-uheldet-er-ude/boernebortfoerelser/>

Landsforeningen Børn og Samvær

<http://boernogsamvaer.dk/om-international-kompetence-i-bopaelssag-tfa-2015586-oeld/>

Jyllandsposten

<https://www.tv2ostjylland.dk/artikel/kaemper-se-sin-son>

MX Metroxpress

<https://www.mx.dk/nyheder/danmark/story/24052523>

15. Bilag

Bilagene er anonymiseret efter parternes ønske. Oliversagen er ikke anonymiseret, da sagens retsdokumenter ligger offentligt tilgængeligt. Eftersom der i specialet indgår en del utrykte afgørelser med tilhørende retsdokumenter, er omfanget af bilag større end normalt.

15.1 Bilag

Bilagene er udtager grundet manglende samtykke til at dele parternes retsdokumenter.